

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta pedagogická

Bakalářská práce

2019

Petra Steifová

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta pedagogická

Katedra hudební kultury

Houslový pedagog Miroslav Novák a jeho úspěšní žáci

Bakalářská práce

Petra Steifová

Specializace v pedagogice

Hudební výchova se zaměřením na vzdělávání

Vedoucí práce: doc. Mgr. Tomáš Kuhn, Ph.D.

Plzeň, 2019

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně
s použitím uvedené literatury a zdrojů.

Plzeň, 24. dubna 2019

.....

vlastnoruční podpis

Poděkování

Chtěla bych poděkovat všem, kteří mi s bakalářskou prací pomáhali, především svému otci za vytvořené zázemí pro mou práci, trpělivost a také příteli a jeho rodině za podporu a provedení gramatických korektur.

Velký dík patří panu Miroslavu Novákovi za jeho ochotu, vstřícnost a laskavost podělit se se mnou o veškeré jeho životní úspěchy, zážitky a příběhy. Děkuji mu za několik osobních setkání, při kterých mi poskytl rozhovory a předal potřebné materiály ke zpracování mé práce. Také děkuji paní ředitelce ZUŠ v Třemošné Mgr. Jarmile Žižkové a Mgr. Markétě Jílkové za zapůjčení kronik.

V neposlední řadě děkuji vedoucímu práce Mgr. Tomáši Kuhnovi, Ph.D. za jeho ochotu a rady při zpracování tématu.

Upřímně chci poděkovat všem bývalým žákům, kteří mi vyšli vstříc a svými odpověďmi pomohli zpracovat druhou část mé bakalářské práce.

Zadání

Obsah

Úvod	8
1 Informační zdroje	10
1.1 Hledání informačních pramenů	10
1.2 Shromažďování údajů	11
1.3 Třídění informací	11
2 Osobnost pana Miroslava Nováka	12
2.1 Životopis	12
2.1.1 Dětství a studia	12
2.1.2 Profesor Miloš Macháček	15
2.1.3 Zaměstnání pana Miroslava Nováka	16
2.1.4 Ocenění ředitele a pedagoga pana Miroslava Nováka na ZUŠ Třemošná	17
2.2 Působení ve folklórním souboru Úsměv Horní Bříza	19
2.2.1 Jubilejní rok Úsměvu	21
2.3 Založení dětského lidového folklórního souboru Úsměváček	22
2.3.1 Účast na soutěžích	23
2.3.2 Složení průřezových generací souboru Úsměváček	25
2.3.3 Koncerty, CD, významné události	26
2.3.4 Zahraniční zájezdy	30
2.4 Gratulační koncert k životnímu jubileu Miroslava Nováka	33
3 Houslová pedagogika	36
3.1 Zásady pedagogické praxe Miroslava Nováka	36
3.2 Pedagogické působení v zahraničí	38
3.3 Srovnání výuky a systému na německé státní a soukromé škol	39
3.3.1 Soukromá hudební škola Musikwerkstatt Regen	39
3.3.2 Státní (městská) hudební škola v Pasově	39
4 Úspěšní žáci	41
4.1 Česká republika	41
4.1.1 František Kos	41
4.1.2 Bohumila Petříková (roz. Beránková)	41
4.1.3 Dagmar Razáková (roz. Kabátová)	42
4.1.4 Zuzana Bialasová (roz. Tupá)	44
4.1.5 Helena Jiříkovská (roz. Soukupová)	45
4.1.6 Jana Vonášková (roz. Nováková)	46

4.1.7 Milan Brouček	47
4.1.8 Stanislav Rada	48
4.1.9 Markéta Vokáčová (roz. Říhová).....	49
4.2 Německo	50
4.2.1 Viktoria Elisabeth Kaunzner.....	50
4.2.2 Nicole Wiedmann	51
4.2.3 Karin Maria Schneider.....	52
4.2.4 Armin Weinfurter	53
4.2.5 Eva Maria Preinfalk.....	54
4.2.6 Petra Kloučková.....	55
4.2.7 Franziska Seibold.....	56
Závěr	58
Resumé	60
Summary	60
Seznam použité literatury a pramenů:	61
Knižní a časopisecké zdroje:.....	61
Elektronické zdroje:.....	61
Seznam obrázků a jejich zdrojů	62
Seznam zkratk	63
Seznam příloh	64

Úvod

Zadáním této bakalářské práce bylo zpracovat profesní dráhu, osobní život a úspěchy houslového pedagoga pana Miroslava Nováka. Téma jsem zpracovala na návrh pana Mgr. Tomáše Kuhna, Ph.D., který se s panem Novákem několikrát osobně setkal.

Odrasovým můstkem se stalo město Třemošná, naše společné bydliště, a především ZUŠ v Třemošné, kterou jsme oba v dětství rádi navštěvovali jako žáci a do budoucna ovlivnila náš osud. Pan Miroslav Novák se stal na Základní umělecké škole v Třemošné výborným pedagogem a později i ředitelem. Tato škola ovlivnila můj vztah k hudbě. Navštěvovala jsem tuto školu od šesti let, poté jsem začala studovat na plzeňské konzervatoři a pedagogické fakultě v Plzni, kde se hudbě věnuji doposud.

Mým prvotním úkolem byl sběr a třídění informací. Nemalou práci mi dalo interview s panem Miroslavem Novákem o jeho pedagogické dráze a úspěšných žácích, na které je dodnes hrdý.

Úvodní kapitoly mé bakalářské práce jsou zaměřeny na pedagogické zásady pana Miroslava Nováka. Považuji je za velmi důležité pro seznámení s metodickými zdroji houslové pedagogiky. Shrnuje své zkušenosti z vyučovací praxe; nácvik hry z paměti, náročnost obtížných míst, využití pochval a motivace, zhodnocení hodiny a správná příprava veřejného vystupování, tak i účast v soutěžích.

V dalších kapitolách jsem se věnovala životopisu pana Miroslava Nováka. Uvedla jsem jak osobní, tak jeho profesní život. Především jsem chtěla upozornit na jeho dětství, studium, pedagogické působení na oddělní hudební školy Bedřicha Smetany v Plzni, na Základní umělecké škole v Třemošné, jeho úspěšné zájezdy s hudebními soubory a několikanásobná ocenění za celoživotní pedagogickou práci houslového pedagoga, ředitele a uměleckého vedoucího dětského lidového souboru Úsměváček.

Druhá část mé práce je věnována vybraným úspěšným žákům z houslové třídy pana Miroslava Nováka, kteří se pod jeho vedením rozhodli věnovat hudbě a dnes jsou z nich vynikající profesionální hudebníci. Stručně je zhodnocena jejich práce pod vedením pana

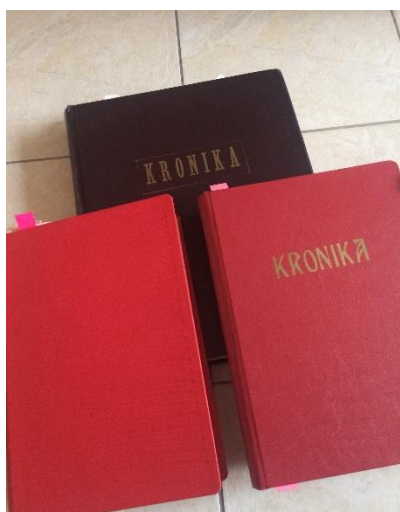
Miroslava Nováka, jejich vzpomínky, motivace v hodinách na ZUŠ,¹ jejich hudební profesní dráha a úspěchy, kterých v životě dosáhli ve své kariéře.

¹ Seznam zkratek je uveden na konci práce.

1 Informační zdroje

1.1 Hledání informačních pramenů

Při zadání tématu mé bakalářské práce jsem se nejprve spojila s panem Miroslavem Novákem, který mi poradil různé informační zdroje, ze kterých budu v mé práci čerpat. Základem bakalářské práce byly kroniky ZUŠ v Třemošné, ze kterých jsem se dozvěděla nejdůležitější informace o pedagogickém působení a profesní dráze pana Miroslava Nováka. Zvláště základní umělecká škola vedla kroniku dětského lidového souboru Úsměváček, jejímž uměleckým vedoucím byl právě pan Miroslav Novák. Poprosila jsem paní ředitelku místní ZUŠ v Třemošné Mgr. Jarmilu Žižkovou o zapůjčení školních kronik. Během prázdnin i po dobu celého školního roku jsem díky těmto podkladům získala cennou část materiálů pro svou bakalářskou práci a mohla jsem se tak lépe orientovat v daném tématu.

Obrázek 1 Školní kroniky

Formou ručně psaných zápisů má ZUŠ v Třemošné písemně zpracovanou kompletní historii od roku 1946 až po současnost.² Kronikářkami, které zapisovaly po celou dobu veškeré dění na hudební škole v Třemošné, byly: Božena Šuchmová, Alena Beránková, Marie Vaňková a současnou kronikářkou je Lenka Kořínková. V samostatně vedené kronice lidového souboru Úsměváček je zachyceno 18 let hudební činnosti souboru. Kronikářkou tohoto souboru byla po celá léta od roku 1982-2000 paní Marie Vaňková.³

Osobní biografické údaje vychází z autentických rozhovorů, které mi pan Miroslav Novák poskytl. Téměř většina jeho slov je stylisticky upravena a převedena do písemné formy. Jako vynikající učitel připravil několik svých talentovaných žáků z houslových tříd ke studiu na konzervatoři. Všichni žáci, se kterými jsem vedla e-mailovou korespondenci

² Osobní interview s ředitelkou základní umělecké školy Třemošná, 27. 3. 2019.

³ KOLEKTIV AUTORŮ. *Kronika ZUŠ Třemošná* 1., 2. díl.

a jsou uvedeni v mé bakalářské práci, se dnes věnují profesionálně hudbě. Někteří vyučují, hrají sólově v ČR nebo koncertují v zahraničních orchestrech či filharmoních.

U úspěšných žáků pana Miroslava Nováka jsem čerpala především z veřejně dostupných internetových zdrojů, z jejich závěrečných prací na vysokých školách a hlavně z mé osobní e-mailové korespondence formou dotazníku.

1.2 Shromáždování údajů

Nejvíce získaných dat a materiálů jsem uložila v elektronické podobě na flash disk. Zálohovala a archivovala jsem též rozsáhlou e-mailovou korespondenci. Nahraný rozhovor jsem natáčela na *H4n*⁴ a též zálohovala.

1.3 Třídění informací

Informace o významném houslovém pedagogovi se týkají jeho životního příběhu, rodinného života, studií a poté i života profesionálního hudebníka. Kantorská profese a práce na pobočce LŠU v Horní Bříze a dále ve Třemošné zahrnují výuku hry na housle, přípravu žáků na konzervatoř, vedoucího dětského lidového folklórního souboru Úsměváček a zejména jeho působení v Plzeňském rozhlasovém orchestru a folklórním souboru Úsměv v Horní Bříze. I přesto, že se v kronikách objevilo velké množství jmen žáků, kteří prošli houslovou třídou pana Miroslava Nováka, účastnili se významných soutěží, koncertů a akcí pořádaných školou jako spokojení amatéři, uvádím ve své práci (po domluvě s panem Novákem) pouze ty, kteří pokračovali ve studiích dál a stali se profesionálními hudebníky.

Shromážděné údaje jsem rozčlenila do těchto kapitol: Informační zdroje, Životopis pana Miroslava Nováka, Působení ve folklórním souboru Úsměv v Horní Bříze, Vedoucí umělec dětského lidového folklórního souboru Úsměváček, Zásady pedagogické práce a praxe pana Miroslava Nováka, Úspěšní žáci České republiky a Spolkové republiky Německa.

⁴ Kapesní rekordér.

2 Osobnost pana Miroslava Nováka

V celé kapitole o významném houslistovi Miroslavu Novákovi popisují jeho život od útlého dětství, studium až po začínající dráhu hudebního pedagoga.⁵

2.1 Životopis

2.1.1 Dětství a studia

Miroslav Novák se narodil 12. 12. 1939 v malé obci Záluží, která se nachází v blízkosti města Třemošná, asi 10 km severně od Plzně. Zde žil se svojí rodinou až do roku 1965. Po svatbě se roku 1965 přestěhoval do Třemošné a od r. 1973 zde žije v bytovém domě v sídlišti. Dnes ovšem nejvíce svého volného času tráví na své chatě v Nebřezinách, kde je klidné a příjemné prostředí. Žije zde přibližně šest let.

Pan Miroslav Novák nepochází z hudební rodiny. Matka pracovala jako švadlena. Otec byl úředníkem, ale ve vážné hudbě měl zalíbení. Stýkal se s řadou profesionálních hudebníků. Znal se s nimi převážně ze Záluží, odkud pocházel. Dobrým tatínkovým kamarádem byl pan Oldřich Kníže. Pan Kníže měl velký vliv na Miroslavův život. Pocházel ze Třemošné a hrál v DJKT. Jeho manželka Marie působila jako učitelka a ředitelka v LŠU v Třemošné. Rodiny se navzájem navštěvovaly a pan Kníže, který slyšel hrát Miroslava na housle, upozornil na jeho talent. Navrhl, aby rodiče přihlásili malého Miroslava do LŠU. Tím vlastně rozhodl o dalším osudu Miroslava Nováka.

Pan Miroslav Novák měl mladší sestru Blanku. Také u ní se projevil sklony k hudbě. Začala stejně jako její starší bratr hrát na housle. Miroslav jí mohl poradit, pomoci a naučit ji základy hry. Sestra **Blanka** chodila do hudební školy asi čtyři roky, u hry však nezůstala, ale přesto se věnovala pedagogické dráze. Provdaná Blanka Reichová působila jako učitelka celý život na základní škole v Třemošné. Přesto na svoji učitelku z LŠU Vlastu Bokůvkovou, pozdější známou plzeňskou kritičku, ráda vzpomíná.

Miroslav navštěvoval do 3. třídy ZŠ v Záluží a od 5. třídy pokračoval na ZŠ v Třemošné. Z jeho dětských vzpomínek se mu vybavil výlet ke Kamennému rybníku na okraji Plzně, kde pozoroval neznámého pána, jak překrásně hraje na housle. Moc se mu to líbilo

⁵ NOVÁK, Miroslav. Osobní interview s houslovým pedagogem 4. 2. 2019 – je zdrojem celé této kapitoly.

a rozhodl se, že by chtěl také tak krásně hrát na housle. Tato vzpomínka mu v paměti utkvěla dodnes. Od roku 1948 začal navštěvovat LŠU v Třemošné u paní učitelky Marie Knížové. Hru na housle si velice oblíbil. Poslední dva roky před ukončením základní školní docházky začal o studiu hudby vážně přemýšlet. Celé jeho dětství bylo poznamenáno hudbou, která byla pro něj vším. Jednou ho učitelka na ZŠ přemlouvala a doporučovala mu studium matematiky, ale u Miroslava jednoznačně zvítězila hudba. Dá se říci, že byl velice pilný student. Každý den cvičil tři až čtyři hodiny na housle a hudbě věnoval veškerý svůj volný čas.

Po ukončení základní školní docházky složil v roce 1953 přijímací zkoušku na pedagogické oddělení Hudební školy Bedřicha Smetany v Plzni. Byla to profesní škola se zaměřením na výchovu profesionálních muzikantů. Tato škola byla předchůdcem dnešní konzervatoře

a nachází se v Plzni dodnes. Konzervatoř sídlí v Kopeckého sadech a má několik poboček. Na škole studoval Miroslav do roku 1958. Jeho učitelem pětiletého oboru houslí oboru houslí byl pan profesor **Miloš Macháček**. V době, kdy Miroslav studoval, se neorganizovaly žádné soutěže. Probíhaly pouze veřejné koncerty. Za Miroslavův úspěch na pedagogickém oddělení Hudební školy Bedřicha Smetany můžeme považovat to, že škola během školního roku vybrala vždy dva až tři nadané žáky, kteří si mohli zahrát jako sólisté za doprovodu orchestru pedagogického oddělení hudební školy pod vedením, **Josefa Bartovského**.⁶ Tento výjimečný koncert se konal ve společenském sále v sokolovně v Horní Bříze. Miroslav si zahrál koncert *g moll od Maxe Brucha*. Tímto koncertem také zakončil své studium na pedagogickém oddělení Hudební školy Bedřicha Smetany v Plzni. Maturita dříve na pedagogické škole nebyla, a tak si ji Miroslav dodělal při dálkovém studiu na konzervatoři.

⁶ Skladatel a hudební pedagog.

Jako osmnáctiletý student začal vyučovat na LŠU v Horní Bříze, pobočce ZUŠ

Obrázek 2 Miroslav Novák – fotografie z vojny

v Třemošné. Učil zde dva roky. Poté nastoupil na základní vojenskou službu v Rychnově nad Kněžnou, kde strávil další dva roky. Po vojenské službě se vrátil zpět do Horní Břízy, kde pomohl dokončit studium svých bývalých žáků, kteří chtěli zároveň připravit ke studiu na konzervatoř. Paralelně už tyto dva roky dělal ředitele ZUŠ v Třemošné. Zde pana

Miroslava Nováka začali navštěvovat rodiče se svými dětmi z Plzně, kteří chtěli, aby byl učitelem jejich dětí právě on.

Původní Miroslavova představa a vize byla hrát v orchestru, divadle či rozhlasu. Jednoznačně se ale rozhodl pro pedagogickou kariéru a udělal moc dobře. Po dobu šesti let v Horní Bříze připravil desítku žáků na plzeňskou konzervatoř. Byli to **František Kos, Anna Šlapáčková, Bohumila Beránková, Dagmar Kabátová, Karel Ulman, Jiří Ulman, Jana Hauznerová, Jitka Boudová, Helena Dobrá, Eva Dobrá. Dagmar Hlávková** vystudovala učitelství na pedagogické fakultě a poté učila v Horní Bříze. Jako začínající učitel měl pan Miroslav Novák více žáků, kteří byli talentovaní, dosahovali výborných výsledků a chtěli se hudbě profesionálně věnovat. Povolání učitele pana Miroslava Nováka úplně pohltilo a zůstal mu věrný po celý svůj život. Díky vynikajícím výsledkům nadchla pana Miroslava Nováka jeho profese natolik, že se jí věnoval po zbytek svého života a nikdy by ji nevyměnil.

V letech 1965-1989 se stal také primášem⁷ folklórního souboru Úsměv v Horní Bříze.

⁷ Hlavním vedoucím.

2.1.2 Profesor Miloš Macháček

Obrázek 4 Miloš Macháček

Profesor Miloš Macháček je považován za vynikajícího houslistu a hudebního pedagoga své doby. Narodil se 23. ledna 1917 v Plzni a v roce 1994 v Plzni také zemřel. Již jako desetiletý chlapec vystupoval na veřejném koncertu v Praze a poté ve Vídni. Po maturitě na gymnáziu v Plzni byl přijat do mistrovské houslové třídy pražské konzervatoře. Zde začínal pod vedením Jaroslava Kociana a poté přestoupil do houslové třídy Jindřicha Felda. V roce 1940 ukončil své čtyřleté

absolventské studium *1. větou houslového koncertu D dur od Ludwiga van Beethovena*.⁸ V tom samém roce se stal houslovým učitelem na pedagogickém oddělení hudební školy Bedřicha Smetany v Plzni. Věnoval se nejen kantořině, ale i koncertní sólové dráze. Miloš Macháček působil v několika komorních tělesech.

Obrázek 3 Plzeňské kvarteto 1957

V roce 1941 se stal primáři⁹ Plzeňského kvarteta v základním sestavení: Miloš Macháček, Josef Novotný – housle, Bedřich Macenauer – viola a Gustav Schmaus – violoncello. V 60. letech patřil mezi první kantory houslové třídy na nově založené plzeňské konzervatoři. Během svého působení se projevil jako velice schopný pedagog, sólista a komorní hráč. Vychoval řadu profesionálních, hudebních osobností, mezi které můžeme zařadit výborného houslistu a pedagoga **Miroslava Nováka**. Miloš Macháček patřil k předním významným osobnostem plzeňského kulturního i hudebního života.¹⁰

⁸ Čerpáno z

http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&task=record.record_detail&id=2305.

⁹ Hlavním vedoucím.

¹⁰ Citováno z knihy: ŠPELDA, Antonín. *Koncertní umělci Plzně a Plzeňska 1780-1988: klavíristé, houslisté, violisté, violoncellisté a kontrabasisté / 1. a 2. díl*. Plzeň: Svaz českých skladatelů a koncertních umělců, 1988.

2.1.3 Zaměstnání pana Miroslava Nováka

Od 1. ledna 1968 nastoupil jako pedagog a později i ředitel ZUŠ v Třemošné.¹¹ Byl natolik známý, že za ním dojížděli žáci z blízkého i vzdáleného okolí. Tato zpětná vazba Miroslava utvrzovala v tom, že volba houslí a pedagogická dráha bylo správné rozhodnutí.

Z jeho osobního života bych ráda zmínila, že pan Miroslav Novák je ženatý a má dvě dospělé děti, syna Miroslava (narozen 12. 02. 1966) a dceru Ivu (narozena 19. 07. 1972).

Dcera **Iva** hrála na klavír. Chodila do LŠU k paní učitelce **Jitce Stoevové**.¹² Dokonce podala přihlášku ke studiu na konzervatoř, ale k přijímací zkoušce se nedostavila. Vystudovala ekonomickou školu a nyní pracuje na MěÚ v Třemošné. Její syn Václav, vnuk pana Miroslava Nováka, se hudbě nevěnuje. Hudební zaměření pana Miroslava Nováka ovlivnilo devítiletou vnučku Terezku, která hraje u paní učitelky Karolíny Ronovské na zobcovou a příčnou flétnu.

Syn **Miroslav** vystudoval konzervatoř v Plzni. Studoval housle u **Jindřišky Holotové**. Jako žák na LŠU dosahoval velkých úspěchů v soutěžích národních i mezinárodních. Po skončení vojenské základní služby se stal členem Armádního uměleckého souboru. Dále hrál jako člen Plzeňské filharmonie. Poté přestoupil jako člen do orchestru DJKT v Plzni, ale později se vrátil zpět do Plzeňské filharmonie. I syn pana Miroslava Nováka, měl před sebou hudební kariéru, ale bohužel se hudbě nevěnuje. Ani jeho dcera není hudebně zaměřená.

Po založení konzervatoře¹³ se stal pan Miroslav Novák v roce 1972 posluchačem této školy. Začal studovat konzervatoř dálkově ve svých 33 letech také u pana profesora **Miloše Macháčka** a využíval i zkušeností pana docenta **Václava Snítily**¹⁴, ke kterému jezdil na osobní konzultace. Toto studium Miroslav absolvoval již v době, kdy byl ředitelem a pedagogem na **ZUŠ Třemošná**.¹⁵ Šestileté studium na konzervatoři dokončil dálkově za tři roky. Pro svůj mimořádný talent byl Miroslav přijat hned do 3. ročníku. Ve 4. ročníku složil úspěšně maturitu. Z houslí musel složit absolventskou zkoušku a díky tomu mu bylo umožněno dokončit 5. a 6. ročník během jednoho roku.

¹¹ NOVÁK, Miroslav. Osobní interview s houslovým pedagogem 4. 2. 2019.

¹² Výborná klavírní pedagožka na LŠU ve Třemošné.

¹³ 1. 9. 1961.

¹⁴ Vynikající houslista a hudební pedagog – mezi jeho žáky patřil například Václav Hudeček nebo Pavel Šporcl.

¹⁵ V 70. letech – od 1. ledna 1968-2000.

U absolutoria hrál Miroslav *koncert d moll od Henryka Wieniawského*. Dříve nebylo absolutorium veřejné a absolventi skládali zkoušku před komisí. Hlavním předsedou komise byl pan **Josef Micka**¹⁶ z Prahy.

Od roku 1974 se stal Miroslav členem plzeňského rozhlasového orchestru¹⁷. Nejdříve v orchestru jen vypomáhal a později byl přijat za řádného člena. Díky výjezdům s rozhlasovým orchestrem do ciziny získal nové zkušenosti a možnost učit v Německu. Práce v orchestru ho naplňovala, ale ještě více ho bavila činnost pedagoga. V té době vedl Plzeňský rozhlasový orchestr významný dirigent a pedagog **Bohumír Liška**, druhým dirigentem byl **Josef Blacký**. Miroslav Novák působil v rozhlasovém orchestru do roku 1992. Pan Miroslav Novák působil jako učitel na ZUŠ do roku 2004, kde svoji pedagogickou a hudební dráhu zakončil a odešel na zasloužený odpočinek. Ani jako senior však nezůstal nečinný. Za celou jeho kariéru náleží patřičné poděkování klavírním korepetitorům, kteří doprovázeli na koncertech a soutěžích jeho žáky. V Čechách se jednalo o učitele a korepetitory **Jitku Stoevovou**, **Alenu Radovou** a **Petra Nováka**.

2.1.4 Ocenění ředitele a pedagoga pana Miroslava Nováka na ZUŠ Třemošná

Na ZUŠ v Třemošné se žáci Miroslava Nováka zúčastnili několika soutěží, mezi nejvýznamnější patří:¹⁸

- Celostátní soutěže ZUŠ – okresní, krajská a celostátní kola
- Mezinárodní houslová soutěž Jaroslava Kociana v Ústí nad Orlicí¹⁹
- Houslová soutěž Plzeňské housličky²⁰
- Houslová soutěž Junior Prague²¹
- Celostátní soutěže ZUŠ – lidové soubory (Úsměváček)

¹⁶ Autor mnoha publikací a článků zaměřených na houslovou problematiku.

¹⁷ Dnešní Plzeňská filharmonie.

¹⁸ NOVÁK, Miroslav. *Kronika dětského folklórního souboru ÚSMĚVÁČEK LŠU Třemošná*. 1932/83, Třemošná. Kronika. LŠU Třemošná. Nepublikovaná práce.

¹⁹ <http://www.kocianovo-usti.com/>

²⁰ <https://www.zusstaryplzenec.cz/?cont=plzhouslicky>

²¹ <http://www.soutezpjn.cz/>

Pan Miroslav Novák byl jako pedagog několikrát oceněn. Získal titul „Zasloužilý pracovník kultury“ od Ministerstva kultury České republiky. Několikrát po sobě získal titul „Nejlepší pedagog“.

Pan Novák čtyřikrát zastával místo porotce v Mezinárodní houslové soutěže Jaroslava Kociana v Ústí nad Orlicí. Mnohokrát seděl v porotě okresních, krajských i celostátních soutěží základních uměleckých škol.

V roce 1978 byl ředitel Miroslav Novák oceněn porotou za vynikající pedagogickou činnost. V tomto roce získala LŠU ocenění propůjčením putovního poháru za nejlepší LŠU pod vedením pana ředitele Miroslava Nováka.

Za doby působení pana ředitele Miroslava Nováka probíhaly na LŠU výměnné žakovské koncerty ve spolupráci s LŠU v Praze. Tyto organizované koncerty se vždy vydařily.

V letech 1979/80 získala LŠU v soutěži XXII. ročníku Kociánovy houslové soutěže pohár za nejlepší LŠU v mezinárodním měřítku. Významného umístění dosáhli tři žáci z Třemošné, které osobně připravoval pan ředitel Miroslav Novák.

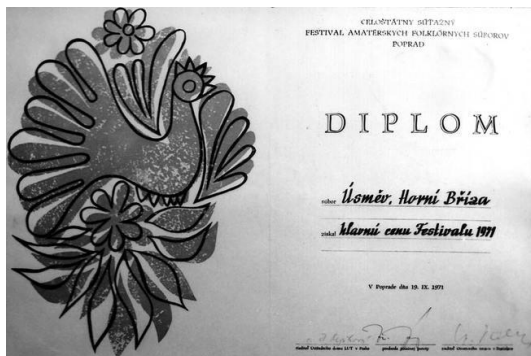
Roku 1981 získala škola již potřetí titul: „Nejlepší LŠU“. Dva roky poté opět získala třemošenská LŠU cenu nejlepšího pedagoga a titul „Nejlepší LŠU“.

V roce 1987 se pan Miroslav Novák stal nejlepším houslovým pedagogem v celém okrese. Obdržel uznání za vynikající pedagogickou práci a roku 1998 cenu od poroty za nejuspěšnějšího pedagoga ústředního kola.

V letech 1999-2000 dostal „četná uznání poroty“ za vynikající přípravu žáků na soutěži „Prague junior note“.

2.2 Působení ve folklórním souboru Úsměv Horní Bříza

Folklórní soubor Úsměv Horní Bříza byl založen v letech 1958 rodákem z Horní Břízy, hudebním redaktorem Českého rozhlasu Plzeň **Zdeňkem Bláhou**. Patří mezi nejlepší

folklórní soubory jak v ČR, tak i ve světě. Vyhrál řadu soutěží a získal několikanásobná ocenění. V 80. a 90. letech jako jediný ze všech souborů vyhrál dvakrát hlavní cenu v Popradě a Košicích.²² Soubor dostal několika ocenění za režii, choreografii či nejlepší muziku.

Obrázek 5 Hlavní cena FKS Úsměv v Popradě

Kapela byla složená převážně z hudebníků, kteří absolvovali studium na plzeňské konzervatoři. Mezi ně patřil také výborný pedagog a houslista pan **Miroslav Novák**,²³ který se stal od roku 1985-1989 hlavním členem souboru Úsměv. Tehdy ho oslovila první manželka Zdeňka Bláhy, **Milada Bláhová**, která učila v hudební škole tanec. Nabídla panu Novákovi místo v souboru. Ten později soubor rozšířil. Byla to pro něho velká životní šance.

Od té doby se stal součástí Úsměvu a zároveň jeho primášem. Doplnil soubor o své žáky (František Kos), ale i o další hudebníky, kolegy z plzeňského rozhlasového orchestru. Díky Úsměvu procestoval téměř celou Evropu a dodnes na to rád vzpomíná.

Obrázek 6 Miroslav Novák – hlavní vedoucí kapely

²² <https://soubor-usmev.webnode.cz/o-nas/>

²³ NOVÁK, Miroslav. Osobní interview s houslovým pedagogem 4. 2. 2019.

Úsměv hrál několikrát v²⁴ NDR, NSR, Německu, Švédsku, Finsku, Belgii, Švýcarsku, Anglii, Francii, Portugalsku, Španělsku, Monaku, Slovensku, Itálii, Řecku a také samozřejmě po celé ČR-především v Domažlicích, Strakoniciích a Strážnici. Mimořádným zážitkem bylo pro folklórní soubor Úsměv v roce 1974 a 1976 setkání s **Karlem Gottem**.

Obrázek 7 Setkání s Karlem Gottem

V roce 1974 byl natáčen film *Od Šumavy k Tatrám* pro NSR, později film *Pohlednice z Moravy* pro švýcarskou společnost Centex. Pro natáčení byla vybrána různá místa v Čechách a na Moravě.

Kapela navštívila několikrát Český rozhlas, kde nahrála několik snímků, vydala čtyři LP, čtyři CD a podílela se svými nahrávkami i na dalších deseti albech. Autorem veškerých úprav písní a skladeb je Zdeněk Bláha. S vedoucím Úsměvu panem Zdeňkem Bláhou udržuje pan Miroslav Novák dodnes výborné přátelské vztahy.

²⁴ Z archivu a kronik folklórního souboru Úsměv, Horní Bříza.

2.2.1 Jubilejní rok Úsměvu

Důležité je na závěr kapitoly o Úsměvu zmínit, že v roce 2018 folklórní soubor Úsměv oslavil šedesát let od svého založení.²⁵ V lednu 2019 vyšel ve Zpravodaji města Horní Bříza článek věnovaný přímo 60. výročí. Zmiňuje a shrnuje veškeré významné události a akce, které Úsměv v tomto roce absolvoval:

Obrázek 8 Oslava 60. let folklórního souboru Úsměv

Únor – oslava 75. narozenin **Václava Dolejše** a pokřtění jeho nově vydaného CD.

Březen – Staročeský bál s kabaretem.

Duben – každoroční pochod na Rabštejn.

Červen – účast na folklórním festivalu Pardubice – Hradec Králové, Městské slavnosti v Horní Bříze.

Červenec – Chodské slavnosti.

Září – projekt Prodaná nevěsta Open Air na Náměstí republiky. Poté se soubor věnoval přípravám 60. výročí založení folklórní soubor Úsměv. Konal se 10. listopadu 2018 v kulturním sále Klub v Horní Bříze. Výroční premiéra byla věnována především zakladatelům souboru, ale také široké veřejnosti. Nakonec následoval pro všechny účinkující obrovský potlesk obecnstva.

²⁵ JÍLKOVÁ, Markéta. Jubilejní rok Úsměvu 1958-2018. *Hornobřízský zpravodaj*. 2019, roč. 2019, č. 1, s. 19.

Konec roku patřil tradičnímu vánočnímu koncertu, který spojil na jednom pódiu dospělé a děti.

V prosinci získal soubor ocenění Plzeňského kraje od hejtmana **Josefa Bernarda**. Certifikát byl souboru udělen za *Projev tradiční lidové kultury – dudy a dudácká muzika*.

2.3 Založení dětského lidového folklórního souboru

Úsměváček

Dětský lidový folklórní soubor Úsměváček založil v letech 1982-1983 tehdejší ředitel LŠU Třemošná Miroslav Novák.²⁶ Dlouhá léta působil jako člen a vedoucí kapely folklórního souboru Úsměv z Horní Břízy. S kapelou zažil mnoho nezapomenutelných zkušeností

a zážitků. Po zkušenostech s dospělými hráči se rozhodl založit dětský folklórní soubor Úsměváček při LŠU v Třemošné.

Myšlenka byla jasná. To, co zažil s dospělými lidmi jako vedoucí kapely ve FS Úsměv, chtěl přenést na děti.

Chtěl dětem předat tu samou radost a nadšení, které mu hudba přinášela osobně. A to se mu také podařilo. Deseti až jedenáctileté děti podávaly téměř profesionální výkony.

Obrázek 9 Úsměváček

Většina dětí přišla do souboru právě z houslové třídy pana Miroslava Nováka. Dalšími členy se stali žáci z dechového oddělení Františka Pekhasta a pěveckého oddělení Jaroslavy Zamrazilové Hermanové. Mezi úplně první lidové písničky můžeme zahrnout Andulku z Koterova, To plaský údolí, Ta naše rokyta, Nad dílama v černém lese,

²⁶ NOVÁK, Miroslav. *Kronika dětského folklórního souboru ÚSMĚVÁČEK LŠU Třemošná*. 1932/83, Třemošná. Kronika. LŠU Třemošná. Nепublikovaná práce.

V Krašovicích v jednom domě, Když má milá putovala, Třemošný louka, Z Horní Břízy vede cesta, Polka na šest a Polka fidli-fidli.

Dětský soubor, jehož členové vystupovali v lidových krojích, dosahoval již od svého zrodu mimořádných úspěchů a vypracoval se na vysokou až profesionální úroveň. Absolvoval řadu vystoupení nejen ve svém okolí, ale i za hranicemi České republiky. Dětem vystupování na jevišti pomohlo především v sólových skladbách a v přípravě na soutěže. Učily se překonávat trému a ostych před veřejností.

Repertoár souboru čerpal především z písní a skladeb, které pro ně upravoval zakladatel FS Úsměv z Horní Břízy pan Zdeněk Bláha. Soubor začínal v LŠU Bedřicha Smetany ve třídě v naprosto nevyhovujících podmínkách. Chyběl zde prostor pro nácvik a ani akustika nebyla nejlepší. Přesto se soubor dokázal s těmito nevhodnými podmínkami vyrovnat a na jevišti sklízel jedno ocenění za druhým. Velkou výzvou ve školním roce 1989-1990 se stala nabídka ODPM,²⁷ která umožnila souboru využívat sál jako zkušebnu.

2.3.1 Účast na soutěžích

Nelze opomenout účast v celostátní soutěži lidových souborů a zahraniční zájezd do NDR.²⁸ Soubor získal v celostátní soutěži lidových souborů (okresní a ústřední kolo) v Kladně první místo a další ocenění „Hlavní cenu města Kladna“. Tenkrát si Úsměváčci do Třemošné přivezli záramovaný obraz města Kladna. V letech 1984/85 se soubor zúčastnil Chodských slavností v Domažlicích.

Činnost Úsměváčku je známa z mnoha veřejných vystoupení v rozhlasu, televizi i tisku. Soubor je v tomto roce rozšířen o taneční složku, která měla svým vystoupením zpestřit a zvýšit působivost „lidového souboru“. Vedoucí taneční složky se stala paní **Jana Bursová**. Zkoušky Úsměváčku probíhaly pravidelně jednou týdně.

V roce 1988/89 nastala velká změna. Na místo věkově starších žáků nastoupila mladší generace. Přes tuto skutečnost si stále vedoucí souboru pan Miroslav Novák kladl za cíl, aby jeho noví členové nastudovali původní repertoár souboru. Díky svědomité přípravě a přístupu nových členů v kapele se velice rychle zvedla úroveň souboru. V tomtéž roce

²⁷ Okresní dům pionýrů a mládeže.

²⁸ NOVÁK, Miroslav. Kronika dětského folklórního souboru ÚSMĚVÁČEK LŠU Třemošná. 1932/83, Třemošná. Kronika. LŠU Třemošná. Nепublikovaná práce.

získal soubor v celostátní soutěži 1. místo a absolutní vítězství v ústředním kole v Kladně. Soubor účinkoval v prosinci na mezinárodním programu pod záštitou UNICEF v NDR.

Soubor vystupoval společně s taneční složkou na Setkání souborů ve Strakonících a Rokycanech. Od roku 1989/90 stoupla úroveň u mladých profesionálních hudebníků velice rychle. Původní nastudování repertoáru jim nedělalo žádný problém a rozšířili svůj repertoár o nové skladby od pana **Jana Slimáčka** Co zedníci, Roztrhaná chalupa a nacvičili repertoár koled pro pořad v NDR.

Příjemnou vzpomínkou z roku 1990-1991 je společný koncert se souborem z Chlumčan. Úsměváček za tento společný koncert obdržel plyšového medvěda v národních barvách, kterého poté vozil na veškeré další koncerty. Medvěd se stal maskotem souboru.

Obrázek 10 Medvěd – maskot souboru

V devadesátých letech neustále stoukala popularita i úroveň souboru díky tomu, že vedoucí tohoto tělesa neslevil ze svých nároků na jednotlivce, tak ani na celou kapelu. Svědčil o tom velký zájem veřejnosti, účasti na kulturních akcích, publicita v novinách i účast na festivalech, zájezdech po ČR i v zahraničí.

Úsměváček dodržoval dlouholetou tradici s folklórním souborem Úsměv z Horní Břízy, kdy společně vystupovali na vánočním koncertu v Klubu v Horní Bříze. V letech 1994-1995 došlo k další obměně členů souboru. I tato generace navázala na tradici, kterou vytvořili dřívější členové tohoto dětského souboru. Náročná práce nespočívala pouze v pedagogických kvalitách pana Miroslava Nováka, ale především v lásce k hudbě a lidové písni, muzikantství a radosti ze hry.

V roce 1998-1999 oslavil dětský lidový folklórní soubor **Úsměváček** patnáct let své existence. Soubor dosahoval velkých hráčských schopností a zdatnosti členů kapely, jelikož měl vynikající odborné vedení. Většina žáků tohoto tělesa pokračovala po ukončení ZUŠ Třemošná studiem na konzervatořích v Plzni a Praze. Jednalo se hlavně o žáky z houslové třídy pana Miroslava Nováka. Dodnes se mnozí z nich profesionálně žijí hudbou.

2.3.2 Složení průřezových generací souboru Úsměváček

Členové souboru při jeho založení v roce 1982:²⁹

1. housle – **Martin Tupý, Kateřina Soukupová**
2. housle – **Zuzana Tupá, Helena Soukupová**
3. housle – **Dagmar Minaříková, Věra Lopatová**
1. klarinet – **Pavel Egermaier**
2. klarinet – **Tomáš Reindl**
- kontrabas – **Jiří Erben**
- zpěv – **Jana Zelinková, Nad'ra Marešová, Petr Dick, Tomáš Vlasák (dudy)**

Složení kapely v roce 1988:

1. housle – **Jana Nováková, Jan Soukup**
2. housle – **Štěpán Pichlík, Markéta Stanzykova**
3. housle – **Šárka Hnátová, Daniela Razáková**
- klarinet – **Martin Smola**
- kontrabas – **Jan Smolík**
- zpěv – **Tereza Leščinská, Anastazie Soukupová, Kristina Leščinská, Mariana Zemanová, Vladimír Brodská, Jitka Kozová**
4. generace členů kapely v roce 1995 ve složení
 1. housle – **Jakub Sedláček, Michal Sedláček**

²⁹ NOVÁK, Miroslav. Kronika dětského folklórního souboru ÚSMĚVÁČEK LŠU Třemošná. 1932/83, Třemošná. Kronika. LŠU Třemošná. Nепublikovaná práce.

- 2. housle – **Věra Broučková, Markéta Pichlíková**
- 3. housle – **Jan Rada, Stanislav Rada**
 klarinet – **Petr Duchañ**
 klarinet, zpěv – **Vladimír Brodský**
 kontrabas, zpěv – **Martin Švimberský**
 zpěv – **Mariana Zemanová**

2.3.3 Koncerty, CD, významné události

Za tradiční koncert můžeme považovat každoroční vánoční vystoupení s FS Úsměv, který si na svá vystoupení do Horní Břízy zval dětský lidový folklórní soubor Úsměváček.³⁰ Přátelské vztahy Zdeňka Bláhy a pana Nováka stále přetrvávaly. V letech 1998/99 oslavovaly oba dva soubory jubilejní významné výročí na společném slavnostním koncertu, který se konal v Horní Bříze. FS Úsměv oslavil čtyřicet let od svého založení a Úsměváček patnáct let.

Folklórní festivaly, vánoční koncerty, soutěže, přehlídky lidových muzik a tanečních souborů se staly každoroční tradicí.

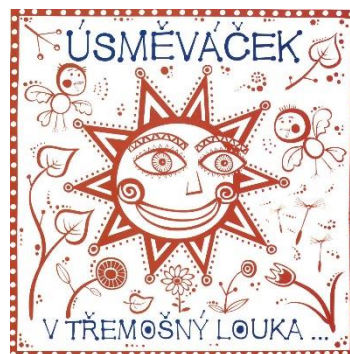
Obrázek 11 Vánoční koncert Úsměváček

Mezi mimořádné zážitky patřilo natáčení hudebního pořadu pro Německou a Československou televizi, produkce CD a DVD, rozhlasové natáčení, účinkování na mezinárodním vánočním pořadu v Gottbusu, které bylo vysíláno na ARD, a v neposlední řadě koncertování na oslavách sv. Bassa v italské Termoli.

³⁰ NOVÁK, Miroslav. *Kronika dětského folklórního souboru ÚSMĚVÁČEK LŠU Třemošná. 1932/83, Třemošná. Kronika. LŠU Třemošná. Nepublikovaná práce.*

Mezi diskografii dětského lidového souboru Úsměváček (nahrávky jsou natočené pod vedením pana **Miroslava Nováka**, vedoucí pěvecké složky paní **Jaroslavy Zamrazilové Hermanové** a vedoucí taneční složky paní **Jany Bursové**) patří:

2007 CD „**ÚSMĚVÁČEK V Třemošný louka...**“
(vydáno se souhlasem Českého rozhlasu v Plzni k příležitosti 60. výročí založení ZUŠ ve Třemošné a k 25. výročí vzniku dětského lidového souboru Úsměváček)

Obrázek 12 Obal na CD

Průvodní slovo Miroslava Nováka a Zdeňka Bláhy k vydanému CD Úsměváčku:

„Vydání CD lidového souboru Úsměváček mi udělalo velkou radost. Při poslechu písni, se mi určitě vybaví mnoho příjemných chvil, které jsem s Úsměváčkem prožil, stejně jako mnoho přátel a zážitků se souborem písni a tanců Úsměv z Horní Břízy, kde jsem byl 30 let vedoucím hudební složky. Za vše vděčím hlavně mému příteli Zdeňkovi Bláhovi, uměleckému vedoucímu souboru, jehož písně hrát bylo, pro mě vždy pohlazením po duši. A to byl hlavní podnět-hrát lidovou muziku nejen s dospěláky, ale toto nadšení přenést i na mladou generaci, a tak jsem se rozhodl založit dětský lidový soubor, který se proto nemohl jmenovat jinak než Úsměváček. Úsměváčci, bylo mi s vámi moc dobře. Za vše děkuji a přeji v životě jen to dobré“.³¹

„Je to tak, že i lidová píseň a hudba je pomalu ale jistě vytlačována do historie, stejně jako do ní vstupuje všechno ostatní, co s sebou odnášel čas. Ale jak vidno její doteky v nás zůstávají a přenášejí se z generace na generaci. O takové generační předávání štafety v ZUŠ Třemošná se postaral i její ředitel a vynikající houslový pedagog Miroslav Novák, když před čtvrtstoletím přivedl do života dětskou kapelu Úsměváček. Nevím, kolik chlapců a děvčat tam hrálo a zpívalo, ale zcela určitě si odnesli do života jiskřičku zájmu o naším národem křtěnou muziku, která dokáže pohladit, probudit pocity radosti, lásky a pohody. Dnes už jsou z nich vážení členové a sólisté různých filharmonii a orchestrů, někteří

³¹ Citováno panem Miroslavem Novákem.

*dokonce i rodičové. Teď už záleží jen na nich, aby „neumřelo na oubytě“ tohle naklíčené třemošenské semínko“.*³²

Významná událost spojená s vydáním CD *Úsměváčku* proběhla 14. 4. 2007 v kulturním domě v Záluží u Plzně, kde se uskutečnil koncert, který byl věnovaný 25. výročí od založení folklórního souboru *Úsměváček*. Na slavnostní koncert se sjelo několik bývalých členů souboru, kteří byli zároveň účinkujícími. Během tohoto večera bylo pokřtěno právě nově vydané CD s názvem: *“V Třemošný louka“*. Velký podíl na organizaci tohoto koncertu měla současná paní ředitelka ZUŠ ve Třemošné **Jarmila Žižková** a bývalý člen *Úsměváčku* pan **Dalibor Bárta**.

Obrázek 13 Miroslav Novák

Obrázek 14 gratulace s Milanem Broučkem

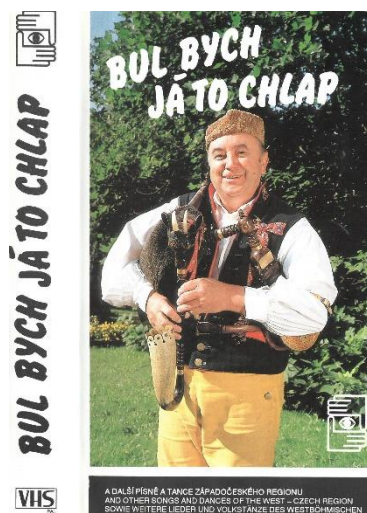
³² Citováno panem Zdeňkem Bláhou.

Obrázek 15 Miroslav Novák se svými žáky

1992 DVD „*Bul bych já to chlap*“ (KF a.s., 1992) (průřez výběrových písní několika folklórních souborů – Konrádyho dudácká muzika z Domažlic, Plzeňský lidový soubor Škoda Plzeň, Lidový soubor Úsměváček, Národopisný soubor Postřekov, Folklórní soubor Úsměv z Horní Břízy, Chodský národopisný soubor z Mrákova)

Skladby natočené folklórním souborem Úsměváček:
Na naší zahrádce, Co zedníci, co děláte, Polka fidli-fidli, Do Břízy je cesta, Roztrhaná chalupa

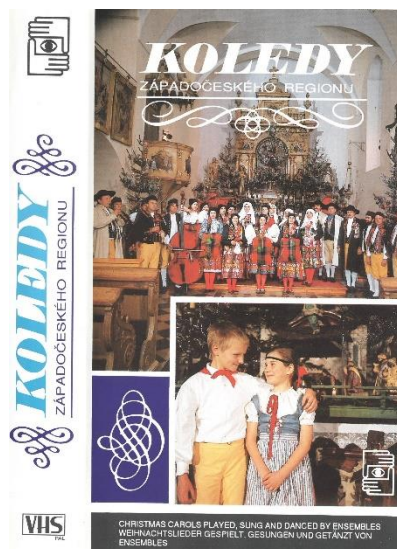

Obrázek 16 obal DVD

1992 DVD „*Koledy západočeského regionu*“ (KF a.s., 1992) (koledy natočené pro televizní přenos ARD v kostele v Mrákově a Vejprtech)

Hraje několik souborů: Lidový soubor Úsměváček, Plzeňský lidový soubor Škoda Plzeň a Chodský národopisný soubor z Mrákova

Skladby Úsměváčku: *Slyšte, slyšte pastuškové, Když Panna Maria, Štědrý večer nastal, Chlapci pojďte k nám, Malý koledník, Pochválen buď Ježíš Kristus*

Obrázek 17 Obal DVD – *Koledy*

Obrázek 18 *Úsměváček* při natáčení vánočních koled

2.3.4 Zahraniční zájezdy

Mezi nejdůležitější zahraniční výpravy patřily: NDR: Zeulenroda (1983), NDR: Bad Salzungen (1985), NDR: Gera Lebenstein (1986), 1987 NDR: Hoyserwerda (1987), 1989 NDR: Schleiz (1989), Německo: Gottbus (1990), Itálie: Termoli, (1991), Rakousko: Müzzsteg a Müzzzuschlag (1993), Německo: Regen (1994), Německo: Eppenschlag (1998), Německo: Rörbach (1999)

Jedním z nejzajímavějších zájezdů se stal v roce 1984/85 se stal zájezd do NDR, kde se natáčel hudební pořad společně s **Helenou Vondráčkovou** a skupinou „*Plavci*“. Děj

se odehrával v obrovských krytých halách. Soubor na tuto akci vybral písničky, které měly největší úspěch.

Obrázek 19 Úsměváček s Helenou Vondráčkovou

Druhým významným výjezdem v letech 1990-1991 bylo účinkování na italském festivalu v Termoli – oslava sv. Bassa. Děti si na týdenním zájezdu užívaly nejen účinkování na zaplněném historickém náměstí, ale i zasloužený odpočinek u moře. Rozhovor s uměleckým vedoucím dětské lidové muziky panem Miroslavem Novákem byl publikován v novinách **Pravda**: „*Pod italským nebem*“.³³

³³ NOVÁK, Miroslav. *Kronika dětského folklórního souboru ÚSMĚVÁČEK LŠU Třemošná. 1932/83, Třemošná. Kronika. LŠU Třemošná. Nepublikovaná práce.*

Obrázek 20 Úsměváček – zájezd Itálie

Obrázek 21 Termoli – průvod a oslava sv. Bassa

Obrázek 22 Úsměváček v Itálii

2.4 Gratulační koncert k životnímu jubileu Miroslava Nováka

Největším potěšením a srdeční záležitostí se pro **Miroslava Nováka** stal gratulační koncert, který pro něj připravili jeho bývalí žáci k významnému 70. jubileu. Na organizaci se nejvíce podílely paní **Jana Nováková Vonášková** a paní **Daniela Razáková Puchtová**, které ho přivítaly v překrásném koncertním sále Domu hudby s jeho nejbližšími členy rodiny, příbuznými, kamarády, kolegy, známými a ostatními hosty úvodním proslovem.

Bývalí žáci si připravili pestrý a profesionálně velice náročný program, který dokazuje výborné pedagogické schopnosti houslového pedagoga pana Miroslava Nováka. Účinkující se sjeli z různých koutů České republiky (Mariánské Lázně, Praha, Starý Plzenec, okolí Plzně) a byli ochotní věnovat svůj čas nácvičce několika sólových skladeb společně s klavírními korepetitory. Časově náročným byl také nácvičce dvou nových skladeb pro orchestr a zopakování repertoáru lidového souboru *Úsměváček*.

Velká úcta, gratulace a poděkování patřila panu Novákovi za veškerou pedagogickou práci, předání zkušeností a čas, který svým žákům věnoval. Na pódiu zaznělo několik obtížných skladeb v podání profesionálních výkonů žáků pana Miroslava Nováka.

V závěru vystoupil folklórní soubor *Úsměváček*. Zahrál lidové písně *Polka fidly-fidly*, *Co zedníci, co děláte*, *Do Břízy je cesta*, *Andulka z Koterova*, *V Třemošný louka* a další. Nakonec si zahrál na pódiu samotný pan učitel společně s panem **Zdeňkem Bláhou** a ostatními účinkujícími. Po koncertě proběhlo společné posezení s oslavencem a patřičná oslava.

Uspořádání tohoto koncertu se stalo tím nejkrásnějším dárkem. Každý z přítomných viděl a uvědomil si, kolik žáků, studentů, profesionálů prošlo rukama pana Miroslava Nováka. Tento koncert byl důkazem toho, že jeho pedagogické schopnosti a činnost, kterým věnoval celý svůj život, měly smysl a nebyly zbytečné. Z mnoha se stali vynikající profesionální muzikanti, kteří svou profesi milují díky panu učiteli, který v nich vzbudil zájem o hudbu a hru na housle.

Pan **Miroslav Novák** ocenil účast několika vzácných hostů, mezi které patřili koncertní mistři Plzeňské filharmonie – bývalý pan **Jan Sedláček** a současný **Jiří Žilák**.

Z osobních rozhovorů a vyprávění pana Nováka jsem se dozvěděla, že ho tato událost velice mile překvapila a rád na ni vzpomíná.

Obrázek 23 Úvodní slovo

Obrázek 24 Helena Jiříková, Kateřina Palatová

Obrázek 25 Zuzana Bialasová

Obrázek 26 Stanislav Rada

Obrázek 27 Zděnek Bláha hraje s Úsměváčkem

Obrázek 28 Miroslav Novák se svými žáky

3 Houslová pedagogika

3.1 Zásady pedagogické praxe Miroslava Nováka

V pedagogické činnosti začínajícího učitele byl pro pana Miroslava Nováka velkým vzorem profesor Miloš Macháček, který patřil k výborným, přísným a velmi náročným učitelům. Jeho metodický postup doslova kopíroval, i když s přibývajícím věkem a zkušenostmi zařazoval do výuky především poznatky a zkušenosti ze své vlastní praxe.

Požadavek náročnosti a smyslu pro povinnost se staly jeho hlavním krédem práce, která k metodické a psychologické práci s žákem samozřejmě nutně patří. Celý život navštěvoval metodické semináře. Zúčastňoval se se svými žáky národních i mezinárodních soutěží, často byl také porotcem. Měl úzké kontakty s profesory konzervatoří po celé republice a AMU v Praze, a to zvláště s těmi, u kterých pak jeho žáci studovali hudbu profesionálně.

Za zásadní pro práci učitele pokládá pan Miroslav Novák to, aby předal žákům maximum ze svých vědomostí, zkušeností a pokusil se u nich dosáhnout maxima s ohledem na cíl, který je sledován. Na metodický přístup při hře na housle jsou různé názory, protože i metodika výuky se postupem let měnila. Podstatné ale musí být rozlišení, co je dobře a co špatně. Pan Miroslav Novák uvádí několik metodických i psychologických postupů, které při výuce používal:

1. Hra z paměti

Hře z paměti věnuje velkou pozornost. Žák na krátkých metodických cvičeních má možnost lépe kontrolovat správnou funkčnost hry a odmalička rozvíjet hudební paměť.

2. Náročnost obtížných míst

Obtížnější místa hrát v pomalém tempu bez rytmu, kontrola intonace, funkčnosti hry, postupně hra v rytmu a poté se zaměřit na výrazovou stránku.

3. Mimohudební motivace

Využití mimohudební motivace ke zlepšení výrazové stránky hry, nespokojit se u žáka se zahráním skladby "bez chyb".

4. Motivace

Vhodná motivace musí odpovídat věku žáka, vést jej ke správnému tónu a frázování.

5. Využívání sportovní terminologie

Jaký máš rekord? (V délce cvičení, v rychlosti, paměti apod.) Dokážeš jej překonat?

6. Veřejná vystoupení

Častější veřejná vystoupení vytvářejí „zdravý tlak“ na žáka a nutí jej k pravidelnější a svědomitější domácí přípravě. Žák se pak stává mnohem odolnějším po psychické stránce. Důležité je však velmi citlivě posoudit, kdy žáka nechat na veřejnosti vystupovat. To jen v případě, že je skladba dobře nacvičena a zvládnuta. Pokud tomu tak není, výsledek je naprosto opačný. Není vhodné připomínat žákovi před veřejným vystoupením místa, kde by mohly nastat problémy, ale naopak mluvit o pozitivě jeho hry, třeba i hezkém oblečení, účesu a snažit se vytvořit klidnou pozitivní atmosféru. Je vhodné dbát i na hezké společenské vystupování, které je vhodné nacvičovat, a to od příchodu na pódium, přes samotnou hru až po odchod z pódia.

7. Účast v soutěžích

Při pedagogické práci přikládat soutěžím velký význam, a to zvláště u žáků, kteří se chtějí věnovat hudbě profesionálně. Se žáky je proto vhodné se v hojné míře zúčastňovat národních i mezinárodních soutěží. Vždy velmi pečlivě zvažovat, která soutěž je pro určitého žáka vhodná. Nikdy nepřihlásit žáka do soutěže, kde není naděje na dobré umístění.

8. Vyhodnocení hodiny

Učitel by měl dokázat správně vyhodnotit připravenost žáka na výuku a v případě nepřipravenosti odhalit rizika a příčiny tohoto stavu. Pokládat vždy za nutné říci žákovi cíl technického cvičení, na co se má zaměřit a být důsledný. Velmi důležitá je i spolupráce s rodiči, kteří mladší žáky kontrolují při domácí přípravě.

9. Využití pochval

Důležité je ocenit snahu u žáka a každé úspěšné zvládnutí úkolu pozitivně ohodnotit pochvalou, která žáka motivuje k další činnosti.

Životní krédo Miroslava Nováka: „Být velmi náročný, ale žáky milovat.“

3.2 Pedagogické působení v zahraničí

Při zahraničním zájezdu Plzeňského rozhlasového orchestru oslovil pana Miroslava Nováka otec německé houslistky Viktorie Kaunzner a požádal ho, zda by ji nemohl vyučovat hře na housle.³⁴ Pan učitel Miroslav Novák si dívku poslechl a usoudil, že je velmi inteligentní a hudebně nadaná. Psal se rok 1992, kdy pan Miroslav Novák o víkendech dojížděl tuto německou dívku soukromě učit. Viktorie dělala velké pokroky a vynikající výsledky se brzy dostavily.

Díky jejím výborným výsledkům, bylo panu Novákovi nabídnuto učit v soukromé hudební škole **Musikwerkstatt Regen**, kde začal vyučovat od roku 1995. Po třech letech v roce 1998 dostal další nabídku vyučovat na **Musikschule** v Pasově. Postupem času k němu přestoupili ti nelepší žáci od německých profesorů a později se hlásili i žáci, kteří měli o studium hudby opravdu vážný zájem. Výborné výsledky jeho svěřenců v soutěžích se staly samozřejmostí.

Mnozí žáci získali přední umístění v celoněmecké soutěži „*Jugend musiziert*“, a to v **Regionalwettbewerb** (dá se přirovnat k naší krajské soutěži), **Landeswettbewerb** (celobavorské), **Bundeswettbewerb** (celoněmecké). Ke studiu hudby na Hochschule bylo přijato více než dvacet jeho žáků.

Mnozí z nich se věnují hudbě profesionálně doposud. Na konci července 2018 ukončil pan **Miroslav Novák** kvůli důchodovému věku i pedagogickou praxi v SRN. Za klavírní doprovod a spolupráci při koncertech a soutěžích v SRN vděčí Miroslav vynikajícím pedagogům paní magistře **Aleně Radové** a panu magistru **Petru Novákovi**.

³⁴ NOVÁK, Miroslav. Osobní interview s houslovým pedagogem 4. 2. 2019.

3.3 Srovnání výuky a systému na německé státní a soukromé škol

3.3.1 Soukromá hudební škola Musikwerkstatt Regen

V hudební škole Musikwerkstatt Regen probíhá výuka pouze soukromě. Je financována výhradně z poplatků školního žáka. Žádná asociace této škole svými veřejnými financemi nepřispívá. Na této škole může dítě začínat hudební výuku od třetího až čtvrtého roku života (tzv. Musikalische Früherziehung), která trvá dva roky. Poté si žák může zvolit jakýkoliv hudební nástroj ve formě soukromé nebo skupinové výuky. Ve většině případů se více vyskytuje výuka individuální. Délku vyučovací hodiny si žák může vybrat. Rozhoduje se mezi třicetiminutovou a čtyřicetiminutovou vyučovací hodinou. Pokud nechce dalším rokem student docházet do hudební školy, může výuku na konci školního roku ukončit. Žák nemusí plnit na konci roku ani v pololetí postupové zkoušky do dalšího ročníku. Společně se svými učiteli se žáci účastní významných kulturních akcí i koncertů. Někteří studenti se zúčastňují soutěže „Jugend Musiziert“. Pokud má žák zájem o další studium hudby, může složit přijímací zkoušku na Hochschule für Musik nebo na **Konservatorium**. Tyto soukromé vysoké hudební školy jsou zaměřené také na popovou či jazzovou oblast, například Music College v Regensburgu. Všichni učitelé, kteří vyučují na této soukromé škole, mají vysokoškolské vzdělání, konzervatoř a mnoholeté praktické i pedagogické zkušenosti.³⁵

3.3.2 Státní (městská) hudební škola v Pasově

V současné době mohou být děti hudebně vzdělávány ve spolupráci s Kindergärten ve věku od čtyř do šesti let. Od šestého až osmého věku dítě probíhá **Musikalische Grundausbildung** ve spolupráci s Allgemeinbildenden Schulen. Po osmém roku si může dítě vybrat jakýkoliv hudební nástroj nebo výuku zpěvu. Ve výjimečných případech mohou děti začít dříve. Za žáka se platí školné jako u nás. Postupové zkoušky se na státní škole provádějí individuálně, nejsou povinné. Freiwillige Leistungsprüfung (postupové zkoušky) v pěti fázích může žák absolvovat v kterémkoliv ročníku. Učitelé se snaží co nejvíce zapojovat své žáky do školních hudebních aktivit, koncertů, přehrávek nebo do

³⁵ Písemné interview s ředitelem soukromé školy v Regenu Georgem Dorfnerem. Odkaz na internetové stránky soukromé školy <https://musikwerkstatt-dorfner.jimdo.com/>.

souborového hraní. Každý žák dochází jednou týdně na instrumentální, pěveckou či skupinovou výuku, která trvá třicet nebo čtyřicet pět minut. Žáci společně s učiteli připravují jednou týdně vystoupení pro školy nebo domovy důchodců. Snaží se být aktivní. Vysoce nadaní hudebníci mohou pokračovat ve studiu na Musikhochschule ve Vídni, Mnichově, Regensburgu, Salzburgu a dalších městech, které jsou poblíž. Bakalářské a magisterské studium trvá stejně dlouho jako u nás v Čechách. Škola získává dotace od města Pasov. Největší úspěchy a ocenění na této škole získávají strunné a dechové obory.³⁶

³⁶ Písemné interview s ředitelkou státní školy v Pasově Barbarou Blumenstingl. Odkaz na internetové stránky státní školy <https://www.musikschulen-bayern.de/verband/inhalte/>.

4 Úspěšní žáci

V této kapitole uvádím žáky pana učitele Miroslava Nováka, kteří se profesionálně věnují hudbě a jsou úspěšní ve svém oboru.³⁷

4.1 Česká republika

4.1.1 František Kos

(absolutorium LŠU 1962)

František Kos byl prvním žákem pana učitele Miroslava Nováka, u kterého absolvoval hru na housle v roce 1962. Dále pokračoval v letech 1962-1968 ve studiu na plzeňské konzervatoři u pana Miloše Macháčka. Konzervatoř absolvoval *Houslovým koncertem g moll* od **Maxe Brucha**. Po konzervatoři se stal učitelem na ZUŠ ve Třemošné a jejích pobočkách. Učil v Horní Bříze a také ve Zruči. Od roku 1980 se stal ředitelem ZUŠ Kralovice a tuto funkci vykonával až do roku 2012. Dvanáct let působil v Plzeňském rozhlasovém orchestru. Společně s panem učitelem Novákem hrál ve folklórním souboru **Úsměv** v Horní Bříze. V souboru působil od roku 1962 a hraje doposud. Zajímavostí je, že manželka Františka Kosa, Anna Kosová, byla též žákyní Miroslava Nováka. František během své pedagogické činnosti připravil několik svých žáků na plzeňskou konzervatoř. Největším úspěchem a radostí manželů Kosových jsou jejich dva synové, které od útlého dětství vedli k hudbě, a oba se dnes profesionálně hudbou živí. Bratři Kosové společně koncertují v České republice i v zahraničí a jsou uznávanými interprety ve svém oboru.

4.1.2 Bohumila Petříková (roz. Beránková)

(absolutorium LŠU 1967)

³⁷ Soukromý archiv žáků – je zdrojem celé této kapitoly.

Studium houslí u pana učitele Miroslava Nováka ukončila Bohumila na LŠU v roce 1967 a poté hned nastoupila na konzervatoř. Tu absolvovala v roce 1973. Její téma maturitní práce bylo: „*Počátky houslové hry a hra na housle v 1. – 3. ročníku ZUŠ.*“ Dnes je hráčkou prvních houslí Západočeského symfonického orchestru, který působí v západočeském kraji a v zahraničí. Hlavním sídlem tohoto tělesa jsou Mariánské Lázně.

Obrázek 29 Bohumila Petříková

Bohumila Petříková vyučuje hru na housle na **ZUŠ Josefa Labitzkého v Bečově nad Teplou**. Za její úspěchy můžeme považovat 3. místo svého žáka v celostátní soutěži ZUŠ. Ve svých hodinách s žáky se snaží o dosažení nejlepšího výkonu a přátelskou atmosféru, která probíhala stejně jako při jejích hodinách s panem učitelem Novákem. Na pana učitele nejvíce obdivuje jeho trpělivost, cílevědomost, laskavost a přátelský přístup. I její rodiče si pana učitele velice vážili.

„Ráda bych zdůraznila, že my žáci, jsme měli pana učitele rádi a snažili jsme se, aby byl s námi spokojen. Byl opravdu náročný a nekompromisní, ale uměl se s námi bezprostředně bavit a byla s ním často i legrace.“³⁸

4.1.3 Dagmar Razáková (roz. Kabátová)

(absolutorium LŠU 1968)

³⁸ Ze soukromé e-mailové korespondence Bohumily Petříkové.

Obrázek 30 Dagmar Razáková

Dagmar začala navštěvovat LŠU v Horní Bříze od roku 1961 pod vedením houslového pedagoga Miroslava Nováka. Již jako dítě se zúčastňovala mezinárodní Kociánovy houslové soutěže, kde získala 4. cenu. Po absolvování konzervatoře již hrála v orchestru opery DJKT a příležitostně v plzeňském rozhlasovém orchestru. V roce 1992 odešla učit na ZUŠ Rokycany.

Po roce 1992 byla kromě v ZUŠ zaměstnaná v orchestru operety a muzikálu DJKT, dokonce i několik let ve funkci koncertního mistra. Nyní je v důchodu, ale přesto ještě vyučuje na ZUŠ. Dagmar připravila několik svých žáků ke studiu na konzervatoř a pedagogickou fakultu v Plzni i v Praze. V přípravě u svých žáků čerpala z pedagogických postupů pana ředitele Miroslava Nováka. Zajímavostí je, že se u pana Miroslava Nováka učila i její dcera Daniela Razáková (dnes Puchtová). Na Kociánově soutěži získala Daniela několikrát druhou cenu a v roce 1998 první cenu a titul absolutního vítěze. Dvakrát byla laureátkou národní soutěže „*Concertina Praga*“. Jako studentka pražské konzervatoře se v devatenácti letech stala členkou orchestru České filharmonie, později SOČRu.³⁹

„Je učitel mimořádně schopný, nadaný, pracovitý a ctižádostivý. Je přísný a zároveň srdečný. Používá úspěšně metodu "cukr a bič".“

„Když jsem chodila do hudebky, hrozně se mi líbil Mazurek od Antonína Dvořáka a chtěla jsem ho hrát. Velice krásná a náročná skladba. Pan ředitel mi tenkrát řekl, že to ještě sním hodně chleba, než ho budu moci hrát. No nikdy jsem ho nehrála, ale tuto větu ve škole používám dodnes.“

³⁹ Symfonický orchestr Českého rozhlasu.

„Za panem učitelem stojí velká řada úspěšných muzikantů – profesionálů i nadšených amatérů, kteří na něj s láskou vzpomínají. Za posledních nejméně šedesát let patří k nejlepším učitelům především v předání skvělých houslových základů.“⁴⁰

4.1.4 Zuzana Bialasová (roz. Tupá)

(absolutorium LŠU 1987)

Lidovou školu umění Zuzana absolvovala v houslové třídě pana učitele Miroslava Nováka v roce 1987. Ve studiu pokračovala na plzeňské konzervatoři u profesorky Jindřišky Holotové. Dále studovala AMU v Praze od roku 1997 u profesora Jiřího Tomáška. Během studia na ZUŠ získala čestné uznání na Mezinárodní Kociánově houslové soutěži. Po dobu studia na konzervatoři obdržela první a třetí cenu na soutěži konzervatoří. Dva roky byla členkou mezinárodního mládežnického orchestru Gustava Mahlera. Dodnes je profesionální houslistkou.

Obrázek 31 Zuzana Bialasová

Již dvacet pět let hraje ve skupině prvních houslí v Pražské komorní filharmonii. Její vzpomínky na pana učitele Nováka jsou veskrze pozitivní. Dle jejích slov byl přísný, ale zároveň velmi lidský. Zuzana moc ráda vzpomíná na úžasný nápad se založením folklórního souboru Úsměváček, s nímž procestovala spoustu míst a absolvovala mnoho zájezdů, na které ráda vzpomíná. Pan Novák Zuzanu vždy perfektně připravil na různá vystoupení. Pokaždé se na koncerty těšila a tréma pro ni nikdy nebyla překážkou.

„Jeho pedagogický přístup byl velmi vypracovaný. Během vyučovací hodiny to měl výborně rozvržené. Stihla jsem zahrát od stupnic přes etudy až ke koncertům. Netroufla jsem si přijít na hodinu nepřipravená. Myslím, že jsem z něho měla respekt, ale zároveň

⁴⁰ Ze soukromé e-mailové korespondence Dagmar Razákové.

jsem ho nechtěla zklamat. Vždy mě perfektně připravil na různá vystoupení a já jsem se na ně vždy těšila.“

„Pan Novák uměl výborně naučit držení houslí i smyčce. Vždy dbal na to, abychom byli uvolnění, a ne v křeči. Šlo mu o to, abychom hráli pěkným tónem a "neskřípali". Dbal na dynamiku. Museli jsme umět zahrát v pianissimech i ve forte. Kromě toho, se snažil najít v nás muzikálnost a ukázat, že hudba není jen hraní not v určité výšce a síle. Hudba nás musí chytit za srdce.“⁴¹

4.1.5 Helena Jiříková (roz. Soukupová)

(absolutorium LŠU 1988)

Po absolvování LŠU byla přijata na plzeňskou konzervatoř v roce 1994. V dalším studiu

Obrázek 32 Helena Jiříková

pokračovala na Hochschule der Kunste v Berlíně od roku 1996. Zároveň dokončila v roce 1998 AMU v Praze. Největším úspěchem je pro ni koncertování na světových podiích společně se **Škampovým kvartetem**.⁴²

Mezi ně patří Rudolfinum – Praha, Wigmore Hall – Londýn, Concertgebouw – Amsterdam, Gewandhaus – Lipsko, Lincoln Center a Carnegie Hall v New Yorku. Hraje ve Škampově kvartetu. Dále působí jako koncertní mistr v Talichově komorním orchestru a Českém Národním symfonického orchestru. Dle jejího vyjádření pan Novák přistupoval ke svým žákům v hodinách citlivě a s nesmírně otevřeným srdcem. Byl velmi přísný, laskavý

a každému věnoval individuální přístup. Volil vždy vhodný repertoár a lpěl na pečlivém nastudování skladeb. Dokázal velmi motivovat, podporovat muzikalitu a hudební projev.

⁴¹ Ze soukromé e-mailové korespondence Zuzany Bialasové.

⁴² <https://www.skampaquartet.cz/cs/o-nas.html>

V dnešní době učí paní Helena Jiříková pouze komorní hru a starší studenty. Snaží se žáky podobně motivovat a povzbuzovat k profesionálním výkonům. Velice ráda vzpomíná na folklór a soubor *Usměváček*, který pan ředitel Novák vedl. Byla to pro ni významná životní zkušenost. Spolupráce s ostatními v souboru dala Heleně skvělé základy pro komorní hru.

„Jezdila jsem do útulné „ředitelny“ v Třemošné velmi ráda. Díky panu řediteli hraji na housle stále s radostí.“

„Také vzpomínám na mimořádné hodiny houslí v létě o prázdninách. Po hodině jsme často šli s panem ředitelem na zahradu a trhali sezónní ovoce.“⁴³

4.1.6 Jana Vonášková (roz. Nováková)

(absolutorium LŠU 1994)

Jana Vonášková Nováková začala navštěvovat hodiny houslí u pana Miroslava Nováka, poté pokračovala na plzeňské konzervatoři, kterou absolvovala v roce 2007 u pana profesora Jindřicha Pazdery. V roce 2005 absolvovala Royal College of Music v Londýně u Dr. Felixe Andrievského a HAMU v Praze v roce 2007 u Václava Snítily.

Obrázek 33 Jana Vonášková

Mezi její hudební úspěchy patří hudební soutěž Talent roku 2000, Mezinárodní houslová soutěž Henryka Wieniawského a Karola Lipiňského v polském Lublinu (2000). Její absolventská práce byla zaměřená na *„Karla Janovického: Život a dílo.“* Od roku 2003-2012 hrála ve Smetanově triu a od roku 2015 působí v **Pražákově kvartetu** až doposud.⁴⁴ V hodinách ji pan učitel dokázal motivovat ke cvičením. Na hodiny houslí se vždy moc těšila. Velkou motivací pro Janu byl soubor *Úsměváček*, ve kterém spolu hráli všichni žáci LŠU, cestovali a užili si spoustu radosti, zábavy a zážitků. Pan učitel Miroslav Novák měl

⁴³ Ze soukromé e-mailové korespondence Heleny Jiříkové.

⁴⁴ <http://prazakquartet.com/>

zásadní vliv na její rozhodnutí věnovat se hudbě po celý život, je mu vděčna a váží si jeho stálého zájmu a přátelství.

„Říkával, abych cvičila, aby mě na Kocianově houslové soutěži "nevymetli jako pavouka, ale aby všichni lezli po zdi" z toho, jak dobře budu hrát.“

„Pavouků si navíc velmi vážil, vždy je opatrně v obálce vynesl ven před dům, aby nám přinesli štěstí.“⁴⁵

4.1.7 Milan Brouček

(absolutorium ZUŠ 1994)

Milan Brouček absolvoval základní uměleckou školu v houslové třídě **Miroslava Nováka**. Následně nastoupil v roce 2000 na plzeňskou konzervatoř do třídy profesora **Martina Kaplana**. Od roku 2002 se začal věnovat i zpěvu u paní profesorky **Lilky Ročákové**.

Obrázek 34 Milan Brouček

Po škole **Milan** nastoupil do DJKT, poté byl členem České komorní filharmonie a nyní působí v Plzeňské filharmonii. Od dětství ho velice ovlivňoval folklór. První jeho zkušeností s tímto žánrem bylo působení v třemošenském souboru **Úsměváčk**. Během studia na konzervatoři hrál v souboru **Úsměv**, Ledecké dudácké muzice a poté v romské kapele **GILI Romani**. V současné době působí v **Cimbálové muzice Milana Boučka**,

⁴⁵ Ze soukromé e-mailové korespondence Jany Vonaškové.

kteřou sám založil.⁴⁶ Milan se doposud nevěnuje kantorské činnosti. V budoucnu tuto možnost nevyklučuje, ba naopak ji vítá a držel by se stejných metodických postupů jako při hodinách s panem učitelem Novákem. Zároveň dodnes vzpomíná na výbornou pedagogickou činnost, profesionalitu, zásadovost a poctivost pana Nováka. Dle jeho vzpomínek byl pan Miroslav Novák inspirativní ve svých pedagogických postupech a stavěl houslovou techniku na škole Otakara Ševčíka, která je dodnes známá po celém světě. Hodina hry na housle u pana Nováka probíhala přátelským přivítáním, poté se přistoupilo k samotnému hraní, které začínalo taháním prázdných strun na uvolnění pravé ruky. Dále procházeli opusy **Otakara Ševčíka** (škola smyčcové techniky a dvojhmatů), následovaly etudy a v závěru hodiny se pracovalo na koncertních skladbách.

„Velmi rád na toto období vzpomínám a jsem přesvědčen, že na mě pan Novák nepůsobil pouze v hudební oblasti, ale především jako dobrý vzor lidskosti.“

„Hodina vždy probíhala přátelským přivítáním se slovy "Zdary Borče".“⁴⁷

4.1.8 Stanislav Rada

(absolutorium ZUŠ 1992)

Hru na housle absolvoval u pana učitele Miroslava Nováka, poté byl přijat na plzeňskou konzervatoř u profesorky Jindřišky Holotové, kterou dokončil v roce 2008 bakalářskou prací: *„Antonín Dvořák – Koncert pro housle a orchestr a moll op. 53.“* Dále pokračoval ve studiu na HAMU u profesora Jiřího Tomáška v Praze a roku 2013 školu dokončil magisterskou prací: *„Karol Szymanowski – Život a tvorba pro housle.“* V letech 2011-2012 byl na stáži Erasmus na **Hochschule für Musik Carla Maria von Weber** v Drážďanech

Obrázek 35 Stanislav Rada

⁴⁶ <http://cimbalomuzikamb.cz/>

⁴⁷ Ze soukromé e-mailové korespondence Milana Broučka.

u profesora Ivana Ženatého. Během svých studií získal řadu ocenění z dětských nebo mládežnických soutěží, Soutěž ZUŠ, Prague Junior Note nebo Soutěž konzervatoří ČR. Nyní působí jako vedoucí druhých houslí Orchestru Národního divadla. Pana učitele hodnotí jako pedagoga s velkým nadšením, elánem, obětavostí a obrovským zápallem pro věc. Před veřejným vystoupením se snažil pan Novák vždy žáka namotivovat a dodat mu sebevědomí, aby žák předvedl na pódiu co nejlepší výkon.

„Výuka houslí pro něj nebyla jen profesí, ale zároveň i koníčkem.“

„Hodina vždy končila srdečným rozloučením, podáním ruky, ať už se na hodině dařilo nebo ne. Soutěže vždy byly velkou motivací a takovými dílčími cíli v průběhu celého studia.“⁴⁸

4.1.9 Markéta Vokáčová (roz. Říhová)

(absolutorium ZUŠ 2003)

Obrázek 36 Markéta Vokáčová

Po studiu v ZUŠ ve Třemošné u pana **Miroslava Nováka** byla přijata na pražskou konzervatoř v roce 2009 u pana profesora **Pavla Kudelásky** a dále pokračovala od roku 2015 ve studiu na HAMU ve třídě **Leoše Čepického**. Její magisterská práce nesla název: *„Aram Chačaturjan: Houslový koncert d moll.“* V letech 2009-2014 byla členem Symfonického orchestru Českého rozhlasu. Nyní je členkou České filharmonie a věnuje se komorní hře. Komorní hru studovala nejprve u Jiřího Panochy a později ve třídě Leoše Čepického a Ivana Klánského. Za její velký úspěch můžeme považovat účast s klavírním triem Kalliopé Trio Prague. Obdržela několik cen ze soutěží komorní hry: 2. cenu na

Mezinárodní soutěži Antonína Dvořáka, 1. cenu ze Soutěže Nadace Bohuslava Martinů a 3. cenu ze Soutěže Johannese Brahmsa v polském Gdaňsku. Pan Novák ji díky svým pedagogickým schopnostem připravil na konzervatoř a na profesionální dráhu ve hře na

⁴⁸ Ze soukromé e-mailové korespondence Stanislava Rady.

housle. Markétě se moc líbí, že pan profesor ke každému studentovi přistupoval individuálně a dbal na to, aby žáky hra na housle bavila a cítili se příjemně. Moc ráda vzpomíná na folklórní soubor Úsměváček, který všem dětem umožnil vyzkoušet si zábavnou formou hru na nástroj v praxi a naučit se spolupracovat se svými vrstevníky.

„Je to velmi milý, přátelský a komunikativní člověk.“

„Často užívá přirovnání, aby děti jednoduše a přirozeně navedl ke správnému "houslovému řemeslu"(držet smyčcem stopu jako lyžař).“⁴⁹

4.2 Německo

4.2.1 Viktoria Elisabeth Kaunzner

(Privatunterricht 1992-1997)

Obrázek 37 Viktoria Elisabeth Kaunzner

Viktoria Kaunzner se stala první německou žačkou pana Miroslava Nováka ve svých dvanácti letech. Jako malá se věnovala hře na flétnu, zpívala v pěveckém sboru a učila se hrát dokonce i na klavír. Ovšem její plná láska se naplnila ve hře na housle.⁵⁰

Lásku ke hře na housle získala během vyučovacích hodin významného českého pedagoga Miroslava Nováka, který byl ochotný dojíždět za Viktorií přímo do německé rodiny a vyučovat ji. Bylo to v letech 1992-2011. Dále ve studiu pokračovala na Musik Hochschule v letech 2014-2016. Studium ukončila diplomovou prací na téma *„O krouživých pohybech při hře na housle.“*

⁴⁹ Ze soukromé e-mailové korespondence Markéty Vokáčové.

⁵⁰ Odkaz na Viktoriiny internetové stránky <http://viktoriakaunzner.com>.

Má za sebou řadu významných hudebních úspěchů, mezi které patří:

1998 – 1. místo v Bundespreis soutěže „*Jugend musiziert*“

1993-2001 – několikanásobná vítězka Internationalen houslové soutěže J. Kociana

2002 – vítězka Internationalen houslové soutěže královny Sophie Charlotte

2005 – vítězka World Federation of International Music Competitions

2005-2007 – vítězka Concours Flame v Paříži

2010 – cena za hudbu darovaná Land Bayern

2016 – American Record Guide Critic's Choice

Od roku 2010-2018 je profesorkou houslové a komorní hudby na German School of Music Weimar, Kangnam University a v Jižní Koreji. Dnes se věnuje koncertní dráze houslistky, skladatelské činnosti a poezii. Vyučuje mistrovské kurzy v Německu a Jižní Koreji. V současné době pracuje na knize o výuce hry na housle. Viktorii se dle jejích slov moc líbil přístup pana Nováka v hodinách, a to hlavně struktura hodiny. Vše na sebe výborně navazovalo, hodina byla jasně promyšlená, kladl důraz na kvalitu, krásu a tok zvuku. Viktoriiny hodiny probíhaly nejvíce v rodinném prostředí a někdy i v hudební škole ve Třemošné. Pan Miroslav Novák se Viktorii věnoval každý víkend čtyři až osm hodin. Vážila si ho jako svého „houslového otce“ nebo „strýčka“. Viktorie si šla vždy za svým cílem

a moc si přála být nejlepší a nejoriginálnější houslistkou na světě, proto vždy respektovala veškeré rady, které jí pan Novák do života dal. Dnes o Viktorii můžeme říct, že se její sen stal skutečností.

„Pan Novák má šarm, je to velická osobnost. Charakterem je podobný houslovému virtuóзовi Eugenovi Ysayesovi.“

„Hra na housle znamená: Převést duši do zvuku v závislosti na hraném kusu a přitom být i trochu hercem.“⁵¹

4.2.2 Nicole Wiedmann

(Musikschule Passau 2004)

⁵¹ Ze soukromé e-mailové korespondence Viktorie Elisabeth Kaunzner.

Obrázek 38 Nicole Wiedmann

Od roku 1991-2004 navštěvovala Städtische Musikschule Passau a z toho posledních sedm let houslovou třídu pod vedením pana Miroslava Nováka. Poté studovala tři roky na Musikhochschule Saarbrücken a od roku 2007 další tři roky na Musikhochschule Stuttgart. Během svých studií vyhrála konkurz na pozici hráče prvních houslí do Staatsoper ve Stuttgartu.

Dále obdržela cenu mládeže města v Passau a několik početných cen ze soutěží „Jugend musiziert“ včetně 1. ceny ve státním kole.

Stále je členkou prvních houslí ve Státní opeře ve Stuttgartu. Během svého života měla příležitost vyučovat soukromé lekce, ve kterých čerpala z materiálů, metod, praxe a struktur hodin pana Nováka. Pan učitel významně ovlivnil její profesionální kariéru houslistky a vděčí mu za jeho fantastické lekce, motivaci a růst. Karin si mohla díky tomuto výbornému pedagogickému přístupu splnit její životní sen – stát se profesionální houslistkou.

4.2.3 Karin Maria Schneider

(Musikschule Regen 2008)

Od roku 1995-2008 navštěvovala hodiny houslí u pana učitele Miroslava Nováka v Musikwerkstatt Regen. Účastnila se soutěže „Jugend musiziert“ na úrovni krajského a ústředního kola. V roce 2006 získala Anton-Brunner-Musikpreis der Stadt

Obrázek 39 Karin Maria Schneider

Deggendorf. Od roku 2008 je sólistkou a členem Kammerorchester „*Da Silva*“.⁵²

Během své kariéry se zúčastnila několika workshopů a projektů zaměřených na školení v oblasti dětského sborového dirigování. Maturitu složila v roce 2008 na hudebním gymnáziu v Niederalteichu. V roce 2008-2012 studovala a úspěšně završila Bachelorstudium Instrumentalpädagogik Violine an der Anton Bruckner ve městě Linz. Dnes vyučuje hru na housle, smyčcové soubory. Vede také dětské a dospělé sbory. Karin měla vždy s panem učitelem výborné vztahy. Dle jejích slov se pan Miroslav Novák vždy postaral o to, aby si mohli zahrát s profesionály na pódiu. Považuje ho za velký hudební vzor.

Velkou pozornost věnuje zejména rytmu, intonaci, muzikálnosti, lásce a uvolnění. Při učení používal pedagogické materiály a etudy, které sama cvičila v hodinách. Moc si váží toho, že již jako malá šestiletá žačka mohla začít u pana Miroslava Nováka ve studiu hry na housle a zůstala pod jeho vedením po dokončení svého studia. Prostřednictvím pravidelných koncertů a soutěží, na které Karin pan učitel velice dobře připravoval psychicky, technicky i hudebně, mohla ve své hudební dráze růst výš a výš. Pan Miroslav Novák vždy když mohl, navštívil několik Karininých koncertů „*Da Silva*“. Byl tvrdý, přísný, ale hodinu vždy ukončil přátelským rozloučením a povzbuzením, takže se Karin těšila na další hodiny hry na housle, ke kterým ji pan Novák motivoval. Dodnes je pan učitel se svou žačkou v kontaktu a vždy ji dokáže pomoc a předat potřebné rady v pedagogické činnosti.

„Držení smyčce, práce s ním a jeho technika je to nejdůležitější na čem houslová hra stojí.“

„My žáci máme skutečně silnou a citovou vazbu k panu Novákovi.“⁵³

4.2.4 Armin Weinfurter

(Musikschule Regen 2008)

⁵² <http://www.dasilva98.de/>

⁵³ Ze soukromé e-mailové korespondence Karin Marie Schneider.

Obrázek 40 Armin Weinfurter

V letech 1995-2000 navštěvoval Musikschule ve Zwieselu pod vedením Mariusze Szypera. Poté se ho od roku 2000-2008 ujal pan Miroslav Novák v Musikwerkstatt Regen. Pokračoval v bakalářském studiu na Univerzitě v Regensburgu v letech 2009-2015, kde absolvoval se svou prací „*Hieronymus Gradenthaler*“ *kritická edice prací pro housle a basso continuo*.“ Od roku 2013-2016 studoval v München. Mezi jeho úspěchy můžeme zařadit: 1. cenu v soutěži „*Jugend musiziert*“ a cenu na alpské lidové soutěži v Innsbrucku.

Pět let byl členem Komorního souboru při Vysoké hudební škole pro církevní hudbu a hudební pedagogiku v Regensburgu. Od roku 2018 působí jako vedoucí "*Gospelchor Inspirace*" ve Freyungu. V současné době se věnuje pedagogické činnosti. Pan Miroslav Novák byl vždy pro Armina velkým hudebním vzorem. Velmi důležitým bodem Armina je úspěch na koncertech a soutěžích. Velice rád předává své zkušenosti z hodin pana Nováka svým žákům. Armin vzhlížel k panu profesorovi po profesionální i osobní stránce člověka. Pan Novák byl osobně představen Arminově rodině a dodnes mezi sebou mají pevné a přátelské vztahy.

4.2.5 Eva Maria Preinfalk

(Musikschule Passau 2009)

Obrázek 41 Eva Maria Preinfalk

Eva navštěvovala hudební školu v Passau v letech 1997-2009. Od roku 1997 do roku 1994 byl její učitel Andreas Kroczeck. Poté přešla k panu učiteli Miroslavu Novákovi, u kterého trvala výuka houslí od roku 2004 do roku 2009. Následující dva roky navštěvovala soukromé hodiny u Krilla Trousova v München.

V letech 2015-2018 pokračovala na Hochschule für Musik Würzburg v Masterstudium im künstlerischen Profil. Na soutěži „*Jugend musiziert*“ obdržela dvakrát třetí cenu v sólové houslové hře (Norimberk a Lübeck).

Několik ocenění získala v regionálních i státních soutěžích. Je autorkou bakalářské práce s názvem: „*Dvě historické houslové školy – Leopolda Mozarta a Louise Spohra.*“ Pro Evu bylo naprosto rozhodujících pět let houslového vývoje pod vedením pana profesora Miroslava Nováka. Velice ji zajímal jasný koncept a struktura výuky. Velmi uznávala pana Nováka za vynikující přípravu na soutěž „*Jugend musiziert*“, při které Evu vždy pozitivně motivoval a podporoval.

4.2.6 Petra Kloučková

(Musikschule Passau 2010)

Petra Kloučková studovala od roku 2000-2007 Hochschule v Norimberku. Od roku 1989-1996 se pravidelně zúčastňovala soutěže „*Jugend musiziert*“. Její diplomová práce na vysoké škole měla téma „*Technika levé ruky houslí srovnávanou s Galamianem, Menuhinem a P. Rollandem.*“

Pan Novák připravoval Petru k přijímacím zkouškám na vysokou školu. Docházela k němu na hodiny houslí dva roky. Do roku 2017 vyučovala děti hře na housle a pravidelně vypomáhala v orchestrech pasovského divadla Nürnberger Symphoniker, Symphonieorchester Vorarlberg a jiných orchestrech.

Obrázek 42 Petra Kloučková

V Čechách pracuje od roku 2017 jako učitelka v mateřské školce, vyučuje hru na housle a německý jazyk. Na housle vyučuje především začátečníky a mírně pokročilé žáky. Pan Novák probíral s Petrou v hodinách houslí především stupnice, etudy, větu z Bachovy sonáty, větu z koncertu a moderní věc dvacátého století. Na hodiny s panem Novákem velmi ráda vzpomíná, především na motivaci v hodinách a pozitivní vzpomínky.

4.2.7 Franziska Seibold

(Musikschule Passau 2011)

Od roku 2004-2011 studovala Franziska na Musikschule Passau hru houslí u pana Miroslava Nováka. Ve studiu pokračovala dále na Musikhochschule in München u paní profesorky Julie Galikové v roce 2011-2019. Název její absolventské práce byl: „*Použití různých ladících intonačních systémů ve společné hře pro housle a klavír.*“ Nyní Franziska stále studuje a ve svém volném čase vyučuje soukromé hodiny výuky na instrumentální nástroj.

Vždy si vážila hierarchie mezi učitelem a žákem. Považuje to za velmi kladné. Pan učitel na Franzisku kladl velké nároky a při hodinách dbal na propracování technických základů a literatury. Cílem Franzisky je vybudovat jasnou učební strukturu a efektivitu u svých žáků, jakou získala v hodinách s panem Novákem. Franziska byla vždy ráda za jasné představy, pokyny a cíle pana učitele. Velmi jí usnadnily cvičení a především ušetřily čas. Je velice vděčná za vynikající přípravu k přijímacím zkouškám na vysokou hudební školu. Výuka s panem Novákem dala Franzisce výborné základy pro její další studium.

Závěr

Cílem mé bakalářské práce bylo shromáždit a zpracovat co nejvíce údajů a materiálů o houslovém pedagogovi Miroslavu Novákovi a jeho úspěšných žácích a získat z osobních dotazníků jeho úspěšných žáků informace o jejich profesionální dráze.

Při své práci jsem čerpala především z kronik, osobních rozhovorů, novinových a časopisových článků či internetových zdrojů. Informace obsažené v mé práci jsem se snažila ověřovat z více pramenů.

Životopis Miroslava Nováka jsem vycházela z rodinných zdrojů, jeho kantorské činnosti na Pedagogickém oddělení Bedřicha Smetany v Plzni i mimo ni. Velice podrobně jsem popsala založení a činnost dětského lidového souboru Úsměváček a působení pana Miroslava Nováka ve folklórním souboru Úsměv. Odměnou za jeho svědomitou, příkladnou

a obětavou práci na hudebním poli je počet jeho úspěšných žáků.

V práci jsou uvedeny zásady pedagogické praxe Miroslava Nováka, které využíval během své učitelské kariéry. V přílohách je zařazena kapitola pedagogických přínosů, ve které pan Miroslav Novák odpovídá na doplňující otázky, které jsou citované.

Bylo poměrně náročné shromáždit data o úspěšných žácích, jelikož většina žáků koncertovala mimo Českou republiku. Poslední kapitola je věnována činnosti pana Miroslava Nováka českým a zahraničním žákům. Překvapil mě jejich počet. Podařilo se mi se všemi navázat e-mailový kontakt. Všichni oslovení mi vyšli vstříc. Tímto bych jim chtěla poděkovat za aktivní přístup, otevřenost názorů a krásné vzpomínky na pana učitele Miroslava Nováka. Podařilo se mi získat mnoho informací dokazujících vývoj, ocenění, úspěchy a posun Novákových žáků v profesionálním, hudebním i osobním životě. Většina žáků působí v prestižních souborech, orchestrech a převážně se věnují sólové dráze a pedagogické činnosti. Vztah žáků k panu Novákovi je vlídný, upřímný, otevřený, což dokazují jejich osobní odpovědi.

Ve své bakalářské práci jsem použila starší obrázky z kronik a novinové články, které musely být oskenovány a upraveny tak, aby byla možná po letech jejich čitelnost a ostrost.

Mé největší a nejvřelejší poděkování patří panu Miroslavu Novákovi, díky kterému mohla tato práce vůbec vzniknout. Vděčím mu za jeho aktivní, osobní přístup, čas, který mi věnoval a obrovskou ochotu podělit se se mnou o své zkušenosti, dovednosti a životní zážitky. Měla jsem možnost při osobních rozhovorech poznat jeho osobitý charakter. V rozhovorech s ním jsem sama cítila lidskost, lásku k hudbě, ale zároveň i jeho umění žáky něco naučit, jak posléze vyplývá z jejich výpovědí.

I přesto, že je dnes pan Miroslav Novák v důchodovém věku, snaží se život užívat naplno. Neustále se věnuje hudbě a svoji podporu hudebně nadaných žáků chodí vyjadřovat na koncerty. Ke studiu na konzervatoř připravil více než šedesát žáků včetně zahraničních. Patří mu můj velký obdiv.

Resumé

Bakalářská práce zpracovává životní pedagogickou kariéru, úspěchy a výsledky ve vyučování houslového pedagoga pana Miroslava Nováka. Dále je zaměřena na jeho žáky, jejich profesní život, hudební vývoj, úspěchy a zážitky.

První část práce je zaměřena na Miroslavův životopis, vzpomínky, ocenění a zkušenosti během svého pedagogického vedení a působení, především na pedagogickém oddělení hudební školy Bedřicha Smetany v Plzni.

Druhá část textu je věnována úspěšným bývalým žákům pana Miroslava Nováka, které poctivě připravoval k přijímacím zkouškám na konzervatoř, kde mohli pokračovat v dalším studiu. Většina z nich dosahovala tak vysokých úspěchů, že se rozhodla hudbou profesně žít.

Zpracování mé bakalářské práce čerpá zejména z rozhovorů s panem Miroslavem Novákem a z e-mailové korespondence jeho bývalých žáků.

Summary

The bachelor thesis deals with life pedagogical career, successes and results in teaching violin of teacher Mr. Miroslav Novák. Next, it focuses on his pupils, their professional life, musical development, achievements and experiences.

The first part of the thesis is focused on Miroslav's biography, memories, awards and experiences during his pedagogical leadership and work, especially at the pedagogical department of the music school Bedřich Smetana in Pilsen.

The second part of the text is devoted to the successful former students of Mr. Miroslav Novák, who honestly prepared for the entrance exams at the conservatory where they could continue their studies. Most of them have achieved such great success that they decided to make a professional living with music. The elaboration of my bachelor thesis draws mainly from interviews with Mr. Miroslav Novák and from the e-mail correspondence of his former students.

Seznam použité literatury a pramenů:

Knižní a časopisecké zdroje:

JÍLKOVÁ, Markéta. Jubilejní rok Úsměvu 1958-2018. *Hornobřízský zpravodaj*. 2019, roč. 2019, č. 1, s. 19.

KOLEKTIV AURORŮ. *Kronika ZUŠ Třemošná* 2. díl. 148 s.

KOLEKTIV AUTORŮ. *Kronika ZUŠ Třemošná* 1. díl. 287 s.

NOVÁK, Miroslav. *Kronika dětského folklórního souboru ÚSMĚVÁČEK LŠU Třemošná. 1932/83, Třemošná. Kronika. LŠU Třemošná. nepublikovaná práce*

ŠPELDA, Antonín. *Koncertní umělci Plzně a Plzeňska 1780-1988: klavíristé, houslisté, violisté, violoncellisté a kontrabasisté / 1. a 2. díl*. Plzeň: Svaz českých skladatelů a koncertních umělců, 1988. 87 s., fot. příl.

Elektronické zdroje:⁵⁴

<http://cimbalomuzikamb.cz/>

<http://prazakquartet.com/>

<http://viktoriakaunzner.com/>

<http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/>

http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&task=record.record_detail&id=2305

<http://www.dasilva98.de/>

<http://www.kocianovo-usti.com/>

<http://www.soutezpjn.cz/>

<https://musikwerkstatt-dorfner.jimdo.com/>

<https://soubor-usmev.webnode.cz/o-nas/>

⁵⁴ Kontrola všech aktuálních elektronických zdrojů [cit. 28. 3. 2019].

<https://www.musikschulen-bayern.de/verband/inhalte/>

<https://www.skampaquartet.cz/cs/o-nas.html>

<https://www.zusstaryplzenec.cz/?cont=plzhouslicky>

Seznam obrázků a jejich zdrojů

<i>Obrázek 1 Školní kroniky – Zdroj: vlastní fotografie.....</i>	10
<i>Obrázek 2 Miroslav Novák – fotografie z vojny – Zdroj: soukromý archiv Miroslava Nováka.....</i>	14
<i>Obrázek 3 Miloš Macháček – Zdroj: ŠPELDA, Antonín. Koncertní umělci Plzně a Plzeňska.....</i>	15
<i>Obrázek 4 Plzeňské kvarteto 1957 – Zdroj: ŠPELDA, Antonín. Koncertní umělci Plzně a Plzeňska.....</i>	15
<i>Obrázek 5 Hlavní cena FKS Úsměv v Popradě – Zdroj: Kronika folklór. souboru Úsměv, Horní Bříza... </i>	19
<i>Obrázek 6 Miroslav Novák – hlavní vedoucí kapely – Zdroj: Kronika folk. souboru Úsměv, Hor.Bříza... </i>	19
<i>Obrázek 7 Setkání s Karlem Gottem – Zdroj: Kronika folklórního souboru Úsměv, Horní Bříza.....</i>	20
<i>Obrázek 8 Oslava 60. let folklórního souboru Úsměv – Zdroj: Kronika folk. souboru Úsměv, Hor.Bříza. </i>	21
<i>Obrázek 9 Úsměváček – Zdroj: Kronika dětsého folklórního souboru Úsměváček.....</i>	22
<i>Obrázek 10 Medvěd – maskot souboru – Zdroj: soukromý archiv Miroslava Nováka.....</i>	24
<i>Obrázek 11 Vánoční koncert Úsměváček – Zdroj: Kronika folklórního souboru Úsměváček.....</i>	26
<i>Obrázek 12 Obal na CD – Zdroj: vlastní fotografie.....</i>	27
<i>Obrázek 13 Miroslav Novák – Zdroj: soukromý archiv Miroslava Nováka.....</i>	28
<i>Obrázek 14 gratulace s Milanem Broučkem – Zdroj: soukromý archiv Miroslava Nováka.....</i>	28
<i>Obrázek 15 Miroslav Novák se svými žáky – Zdroj: soukromý archiv Miroslava Nováka.....</i>	29
<i>Obrázek 16 obal DVD – Zdroj: vlastní fotografie.....</i>	29
<i>Obrázek 17 Obal DVD – Koledy – Zdroj: vlastní fotografie.....</i>	30
<i>Obrázek 18 Úsměváček při natáčení vánočních koled – Zdroj: Kronika folkl. souboru Úsměváček.....</i>	30
<i>Obrázek 19 Úsměváček s Helenou Vondráčkovou – Zdroj: Kronika folkl. souboru Úsměváček.....</i>	31
<i>Obrázek 20 Úsměváček – zájezd Itálie – Zdroj: Kronika folkl. souboru Úsměváček.....</i>	32
<i>Obrázek 21 Termoli – průvod a oslava sv. Bassa – Zdroj: Kronika folkl. souboru Úsměváček.....</i>	32
<i>Obrázek 22 Úsměváček v Itálii – Zdroj: Kronika folkl. souboru Úsměváček.....</i>	32
<i>Obrázek 23 Úvodní slovo – Zdroj: soukromý archiv Miroslava Nováka.....</i>	34
<i>Obrázek 24 Helena Jiříková, Kateřina Palatová – Zdroj: soukromý archiv Miroslava Nováka.....</i>	34
<i>Obrázek 25 Zuzana Bialasová – Zdroj: soukromý archiv Miroslava Nováka.....</i>	34
<i>Obrázek 26 Stanislav Rada – Zdroj: soukromý archiv Miroslava Nováka.....</i>	35
<i>Obrázek 27 Zděnek Bláha hraje s Úsměváčkem – Zdroj: soukromý archiv Miroslava Nováka.....</i>	35
<i>Obrázek 28 Miroslav Novák se svými žáky – Zdroj: soukromý archiv Miroslava Nováka.....</i>	35
<i>Obrázek 29 Bohumila Petříková – Zdroj: soukromý archiv žáka.....</i>	42
<i>Obrázek 30 Dagmar Razáková – Zdroj: soukromý archiv žáka.....</i>	43
<i>Obrázek 31 Zuzana Bialasová – Zdroj: soukromý archiv žáka.....</i>	44
<i>Obrázek 32 Helena Jiříková – Zdroj: soukromý archiv žáka.....</i>	45
<i>Obrázek 33 Jana Vonášková – Zdroj: soukromý archiv žáka.....</i>	46
<i>Obrázek 34 Milan Brouček – Zdroj: soukromý archiv žáka.....</i>	47
<i>Obrázek 35 Stanislav Rada – Zdroj: soukromý archiv žáka.....</i>	48
<i>Obrázek 36 Markéta Vokáčová – Zdroj: soukromý archiv žáka.....</i>	49
<i>Obrázek 37 Viktoria Elisabeth Kaunzner – Zdroj: soukromý archiv žáka.....</i>	50
<i>Obrázek 38 Nicole Wiedmann – Zdroj: soukromý archiv žáka.....</i>	52
<i>Obrázek 39 Karin Maria Schneider – Zdroj: soukromý archiv žáka.....</i>	52
<i>Obrázek 40 Armin Weinfurter – Zdroj: soukromý archiv žáka.....</i>	54
<i>Obrázek 41 Eva Maria Preinfalk – Zdroj: soukromý archiv žáka.....</i>	55
<i>Obrázek 42 Petra Kloučková – Zdroj: soukromý archiv žáka.....</i>	56

Seznam zkratek

AMU	Akademie múzických umění
ARD	sdužená společnost německých regionálních veřejnoprávních vysílatelů
CD	kompaktní disk
ČR	Česká republika
DJKT	Divadlo Josefa Kajetána v Plzni
DVD	digitální optický datový nosič
FKS	folklórní soubor
HAMU	Hudební a taneční fakulta Akademie múzických umění v Praze
LP	dlohohrající deska
LŠU	lidová škola umění
Mgr.	akademický titul absolventa vysoké školy v magisterském studijním programu
MěÚ	městský úřad
NDR	Německá demokratická republika
NSR	Německá spolková republika
PKF	Prague Philharmonia
Ph.D.	zkratka akademického titulu doktor
SRN	Spolková republika Německo
UNICEF	Dětský fond Organizace spojených národů
ZŠ	základní škola
ZUŠ	základní umělecká škola

Seznam příloh

Příloha	1	Dotazník věnovaný žákům a ředitelům německých škol	strana I
Příloha	2	Jubileum Miroslava Nováka – pozvánka, program, plakát	strana II, III, IV
Příloha	3	Pedagogický přínos Miroslava Nováka – osobní rozhovor	strana IV, V, VI
Příloha	4	Článek Miroslava Nováka k 70. výročí ZUŠ Třemošná	strana VI, VII
Příloha	5	Významné osobnosti – názor na pana Miroslava Nováka	strana VIII, IX, X
Příloha	6	Novinové články významných událostí na ZUŠ Třemošná	strana X, XI, XII, XIII

Příloha 1

Dotazník věnovaný žákům a ředitelům německých škol

Krásný den,

chtěla bych poděkovat za krátké uvedení panu Miroslavu Novákovi, který se s Vámi zkontaktoval a poprosil Vás, zdali byste byli tak vstřícní a odpověděli na několik otázek, které pomohou ke zpracování mé bakalářské práce. Předem bych Vám chtěla mnohokrát poděkovat za Váš čas a laskavost. S pozdravem a přáním příjemného dne

Petra Steifová

1. Vaše jméno a příjmení (u vdaných paní prosím i za svobodna)
2. Ve kterém roce Jste absolvoval/a hudební školu, u nás „Lidušku“, konzervatoř, popř. některou z vysokých škol.
3. Vaše významné úspěchy v hudební dráze (například ceny ze soutěží nebo s Vašimi žáky).
4. Pokud Jste pokračoval/la ve studiu na vysoké škole, uveďte prosím název Vaší diplomové či absolventské práce.
5. Jaké profesi se věnujete? (Nyní, dříve)
6. Jaký dojem máte z pana M. Nováka jako pedagoga a člověka?
7. Jak byste popsal/a jeho pedagogický přístup?
8. Pokud učíte, používáte stejné nebo podobné pedagogické postupy? (Jaké?)
9. Zkuste prosím v krátkosti popsat vyučovací hodinu s panem Novákem. Vaše pocity, jeho motivaci, vzpomínky apod.
10. Pokud byste měl/a zájem uvést a sdělit cokoli, co jsem v otázkách z Vašeho pohledu opomněla, budu velice ráda.
11. Prosím o zaslání v e-mailové příloze o Vaši fotografii. Je jedno zdali pošlete aktuální fotografii či fotografii z Vašich studií.

-----Příloha e-mailu-----

Krásný den,

chtěla bych poděkovat za krátké uvedení panu Miroslavu Novákovi, který se s Vámi zkontaktoval a poprosil Vás, zdali byste mi neumožnili odpovědět na několik otázek, které velice pomohou ke zpracování mé bakalářské práce. Byla bych moc vděčná, kdybyste mi v krátkosti popsali systém a průběh na Vaší hudební škole. Příkládám stručný popis, jaký systém máme u nás v českých hudebních školách. Budu moc ráda za Vaše postřehy a odpovědi týkající se Vaší školy a systému v ní. Předem bych Vám chtěla mnohokrát poděkovat za Váš čas a spolupráci. S pozdravem a přáním příjemného dne

Petra Steifová

Příloha 2

Jubileum Miroslava Nováka – pozvánka, program, plakát

Vážení a milí přátelé,

*srdečně vás zveme na gratulační koncert
k významnému jubileu našeho skvělého pedagoga*

p. Miroslava Nováka,

*který se koná v neděli **13. 12. 2009 od 19 hodin**
v novém koncertním sále Plzeňské konzervatoře,
v Domě hudby
(na rohu Koperníkovy a Husovy ulice)*

*V programu vystoupí jeho bývalí žáci – houslisté
a folklórní soubor Úsměváček.*

Těšíme se na vaši návštěvu.

GRATULAČNÍ KONCERT

k životnímu jubileu Miroslava Nováka

13. 12. 2009 od 19 hodin, Konzervatoř Plzeň – Dům hudby

R. Benatzky: píseň Víno je má láska

W. A. Jurek: Pochod

1. housle: Bohumila Petříková (Beránková), Dagmar Razáková (Kabátová)

2. housle: Milada Christovová (Bíbová), Daniela Puchtová (Razáková)

3. housle: Markéta Říhová, Markéta Písaříková

4. housle: Milan Brouček

J. Massenet: Meditace z opery Thais

Zuzana Bialasová (Tupá) – housle, Petr Novák – klavír

J. S. Bach: Koncert d moll pro dvoje housle a klavír, BWV 1043

Vivace

Largo, ma non tanto

Allegro

Daniela Puchtová, Jana Vonášková Nováková – housle, Petr Novák – klavír

R. Schumann: Sonáta a moll pro housle a klavír, op. 105

Mit leidenschaftlichem Ausdruck

Allegretto

Lebhaft

Stanislav Rada – housle, Alena Radová – klavír

♫ ♪ ♪ ♪ ♪ ♪ ♪ *přestávka* ♪ ♪ ♪ ♪ ♪ ♪

B. Martinů: Sonáta pro dvoje housle a klavír

Allegro poco moderato

Andante

Allegretto

Allegro

Helena Jiříkovská (Soukupová), Kateřina Palátová (Soukupová) – housle,

Petr Jiříkovský – klavír

Vystoupení folklórního souboru Úsměváček

Zdroj: Ze soukromého archivu Miroslava Nováka.

Příloha 3

Pedagogický přínos Miroslava Nováka – osobní rozhovor

Co Vy osobně vidíte za největší úspěch během svého působení na ZUŠ Třemošná?

„Především pedagogické vedení učitelů, žáků a výborný kolektiv“.

Jaké jsou podle Vás veškeré důležité body (faktory), které musí žák splňovat, aby hrál dobře?

„Talent, a předně velká pracovitost – pile a zodpovědnost. Dále záleží na tom, pokud dítě samo chce“.

Od jakého věku nejraději učíte své žáky?

„Dřív se běžně začínalo od 7–8 let. Vyučuji jakoukoliv věkovou kategorii. Nejraději však učím děti od začátku, ale ani děti, které přecházejí od jiného kantora, mi nevadí. Například v Německu jsem převzal hodně dětí od jiných kantorů, se kterými jsem pokračoval dál“.

Podle jakých metodických materiálů Jste učil během své pedagogické činnosti?

*„Při výuce jsem používal a čerpal především z etud od: **Josefa Micky – Etudy pro housle, Franze Wohlfahrta – 60 etud, Heinricha Ernsta Kaysera – 36 etud pro housle, Jacquese Mazase – Melodické etudy, Rodolpha Kreutzera – 42 etud a capricií. Otakar Ševčík měl například několik opusů a každý byl zaměřený na odlišnou problematiku.** 1. opus – rozvoj techniky, 2. opus – pravá ruka, smyky, legata, vázání 3. opus – variační, 6. opus – postup od tahání prázdných strun až po různé typy prstokladů, 7. opus – výměna poloh, 8. opus – těžší výměna poloh, až ke kobylce 9. opus – dvojhmaty“.*

„Veškeré materiály jsem kombinoval s příslušnou problematikou daného žáka. Nejdříve jsem kopíroval metodiky kantorů, kteří učili mě a později jsem čerpal i z vlastních zkušeností – z mezinárodních soutěží, vzdělávacích seminářů, kurzů.

Na hodině se vždy procvičovali stupnice, dále se vzali jednotlivé sešity, etudy, technická cvičení a v neposlední řadě nacvičování přednesu“.

Jaký repertoár vybíráte pro své žáky, kteří chtějí jít na konzervatoř? Jak s takovými žáky postupujete v učení?

„Linie je pořád stejná. S pracovitějším a šikovnějším žákem, se dostanu výš, s tím méně šikovným nikoli. Záleží především na úrovni a šikovnosti žáka“.

Jakou metodou nejčastěji připravujete s žákem danou skladbu, než ji dovedete k veřejné interpretaci?

„Prvně musí skladbu zvládnout po technické stránce, hrát správné noty, poté rytmicky, intonačně, aby tóny nebyly falešné a v neposlední řadě se zaměřit na výraz skladby“.

Učil jste německé žáky podle stejných principů jako české?

„Ano, naprosto stejně“.

Už během dětství a docházení do školy Jste si hrával sám doma na housle?

„Rozhodně ne. Až při přihlášení do hudební školy“.

Kdo byl Váš velký hudební vzor? Ke komu Jste vzhlížel?

„Největším vzorem byl pro mě Miloš Macháček. Byl to kantor velice tvrdý a šla z něho hrůza. Ale děti miloval stejně jako já. Sám se za tvrdého kantora také považuji. Váží si lidí, co dokážou makat. Měl jsem velikou zodpovědnost k rodičům svých žáků, jelikož většina z nich se hudba chtěla věnovat z povolání. Samozřejmostí byla moje zodpovědnost za žáky, které jsem připravoval na konzervatoř. Žák, kterého jsem připravoval na konzervatoř vždy uspěl“.

Zdroj: Z osobního rozhovoru s Miroslavem Novákem.

Příloha 4

Článek Miroslava Nováka k 70. výročí ZUŠ Třemošná

„Když jsem si s vykračoval s housličkami ze Záluží přes les do Třemošné a byl tak jedním z prvních žáčků, kteří začali navštěvovat zakládající Hudební školu ve Třemošné (později LŠU, ZUŠ), ani ve snu by mě nenapadlo, že to jsou kroky, které zásadně ovlivní celý můj život. Hra na housle mě moc bavila, muzika se mi líbila, a tak po skončení základní školní docházky jsem si vybral hudbu jako své budoucí povolání. Již jako student Pedagogického oddělení Hudební školy Bedřicha Smetany jsem vyučoval na pobočce v Horní Bříze a po skončení vojenské služby jsem tam nastoupil jako učitel. Ve 28 letech jsem byl pak jmenován ředitelem školy a tuto funkci jsem zastával až do odchodu do důchodu. Moc děkuji mým kolegům (někteří již nejsou mezi námi) za spolupráci a dosažené výsledky. Škola získávala přední umístění žáků v soutěžích národních i mezinárodních a velmi mnoho žáků si vybralo hudbu jako své povolání. Pro ostatní žáky byla docházka do hudební školy obohacením jejich života a mnozí se hudbě velmi aktivně věnují i mimo své hlavní zaměstnání. Obohacením kulturního života, a to nejen ve Třemošné,

byla lidová muzika Usměváček, kterou jsem založil, abych pokračoval v mé srdeční záležitosti, kdy jako primáš lidového folklorního souboru Úsměv v Horní Bříze, jsem s žáky chtěl pokračovat v tom, co mně také přinášelo velkou radost, a tak tomu bylo i u členů Úsměváčku. Soubor patřil k absolutní špičce v ČR a vystupoval velmi často nejen v ČR, ale i v Itálii a několikrát pro německou televizi v mezinárodních programech, kde vystupovali i naši přední umělci, např. Helena Vondráčková, Skupina Plavci, Konrádyho dudácká muzika a Zdeněk Bláha, kterému vděčím, že nejenom s tzv. vážnou hudbou, ale i lidovou muzikou mám mnoho krásných vzpomínek, ať již se souborem Úsměv nebo s žáky školy. Usměváček natočil video, CD a jeho nahrávky byly a jsou vysílány v Československém rozhlase. A tak jsem moc rád, že mohu s uspokojením vzpomínat na krásnou dobu, kdy jsem na této škole působil.

Byl jsem rád, že po mně na funkci ředitelky nastoupila Helena Papežová, která dobře znala poměry na této škole. V době jejího působení byla škola přestěhována z ulice Bedřicha Smetany do stávající budovy a výuka nemusela být i v prostorách Základní školy Třemošná. Moc mě těší, že v současné době má škola výborné vedení v osobě Jarmily Žižkové (bývalé žákyně školy) a má velmi dobrý pedagogický sbor, který je zárukou výborných výsledků. A tak běží vše tak jak má. Škola má stále velmi úspěšné žáky, po Úsměváčku je ve velké oblibě orchestr Tremolo a mně nezbyvá než popřát ZUŠ Třemošná co nejvíce talentovaných žáků, kterým bude hudba přinášet uspokojení, obohacovat jejich život a rodičům, kteří mají nemalou zásluhu na tom, že jejich děti školu navštěvují, velkou radost ze svých ratolestí. Velmi si vážím toho, že mezi mnou a současným pedagogickým sborem jsou velmi srdečné vztahy, a tak já místo vykračování s housličkami přes les, moc rád navštěvuji akce školy a mám radost z dosažených úspěchů. Jen se mi nechce věřit, že vše už je skutečně jen sen.“

Miroslav Novák

Zdroj: ZUŠ Třemošná. 70 let Základní umělecké školy Třemošná, 2017, Třemošná. Brožura. Publikovaná práce pro soukromé účely, s. 40, 41.

Příloha 5

Významné osobnosti – názor na pana Miroslava Nováka

Zdeněk Bláha,

Hudební redaktor, skladatel, dirigent, hráč na dudy, mnohotvárný interpret, choreograf, šířitel chodské lidové tradice, vedoucí a zakladatel folklórního lidového souboru Úsměv.

„Miroslav Novák má za sebou více než 60 úspěšných let v profesi, které zasvětil celý svůj život, houslím a pedagogice. O tom už psali jiní, já chci připomenout jeho velikou lásku k českému folklóru. Naše náhodné setkání zavinilo, že se stal na dlouhých 35 let souputníkem mládež hornobřízského folklórního souboru Úsměv, jehož kapelu primášoval a také vyoplal mezi nejlepší české muziky. Bylo i jeho zásluhou, že Úsměv se stal dvakrát mistrem Československa. Mnohokrát jsme hovořili o tom, že lidové písničky a jejich variace nestačí jen dobře technicky zahrát, je třeba do každého tónu vložit radost, temperament, niterný prožitek, muzikantskou hantýrkou řečeno „dát hraní patřičný šmrnc“. Ano, to vše by mělo z folklórního hraní vyzařovat.

Nemohu končit jinak než tím, že můj přítel Míra Novák, co se týká českého folklóru, patří k mnoha „nádherným bláznům“.

Dalibor Bárta,

učitel na ZUŠ ve Třemošné, dirigent DJKT v Plzni, umělecký vedoucí orchestru Tremolo, instrumentalista, skladatel.

„S panem Miroslavem Novákem jsem se poprvé setkal v poměrně útlém věku. Navštěvoval jsem totiž coby dítě školou povinné "lidušku" ve Třemošné – jak se tehdy Lidovým školám umění (dnes ZUŠkám) říkalo. A právě třemošenské hudební škole pan Miroslav Novák řediteloval. Byl ředitelem laskavým, ale zároveň přísným a důsledným a také vyhlášeným houslovým pedagogem. Však se za ním sjížděli zájemci o houslovou výuku doslova z celého kraje. Lidová škola umění ve Třemošné, to byl tehdy zkrátka ve světě hudby pojem!

Psal se rok 1983 a já se poprvé ocitl v budově nenápadné třemošenské vilky a posléze na ředitelském koberci pana Miroslava Nováka. On totiž můj otec a pan ředitel byli velcí kamarádi. Hráli spolu v proslulé kapele souboru Úsměv a sjezdili spolu s lidovou písní v dobách minulých takřka celou Evropu. A tak jsem se stal jedním z jeho žáků. Nikoli ovšem ve hře na housle, ale v jeho Úsměváčku. To byla dětská kapela, která hrávala lidové písničky z rozhlasového pořadu Hrají a zpívají Plzeňáci a patřila v celorepublikovém měřítku k nejlepším ve své kategorii. Tam jsem se seznámil se svými spolužáky, dnes významnými muzikanty Janou Novákovou, Stázkou Šolcovou, Zuzanou a Martinem Tupých, Markétou a Tomášem Reindlovými, Helenou Jiríkovskou a dalšími. Musím popravdě říct, že mě „lidovka“ tehdy moc nebrala a pan ředitel Novák se mnou měl proto jistě nejspíš trápení. Jeho práci jsem ocenil až mnohem později...

Když jsem se po studiích a desetileté hudební anabázi v Karlových Varech vrátil jako učitel zpátky do Třemošné, pan ředitel Novák už sice neřediteloval, ale stále učil na zdejší ZUŠce mladé houslisty. A já jsem se stal po letech jeho kolegou – mohu-li to tak říci. Jeho zanícení pro pedagogickou práci jsem obdivoval a obdivuji dodnes. Vždyť v té době neučil pouze ve Třemošné, ale i za hranicemi, v sousedním Německu. A nebyl by to pan ředitel Novák, kdyby i tam nesklízel plody svého kantorského řemesla.

Když jsem v roce 2004 zakládal orchestr Tremolo, často jsem si na pana ředitele vzpomněl. Jak by asi on namotivoval svoje svěřence k co nejlepším výkonům, kolik času navíc by strávil

mimořádnými zkouškami, jen aby byl výsledek co nejspokojivější. Když mi pak po četných úspěších Tremola od něho chodily pochvalné SMSky, přiznám se, že jsem si všechny schoval a často se k nim vracel. On má totiž pan ředitel Novák jednu vlastnost, kterou by mu mohl každý závidět – přeje totiž úspěch i druhým! A to se příliš často nevidí.

Učitelské „řemeslo“ se nedá naučit, o tom jsem přesvědčen. A návod k tomu, jak se stát dobrým pedagogem hledá každý správný kantor možná celý profesní život. V tomto ohledu je pan Miroslav Novák bezpochyby vzorným příkladem „správného“ učitele. Nechybí mu totiž krom nezbytné odbornosti, důslednosti, přísnosti, laskavosti či obětavosti to, čemu se tak krásně říká „člověčenství“. Často se tvrdí, že správný učitel především inspiruje, k čemuž se i já bezvýhradně hlásím. A zároveň se hrdě hlásím k tomu, že právě v mém učitelském konání je a bude pan ředitel Miroslav Novák vždycky inspirací z největších. Děkuji za to!“

Zdroj: Ze soukromé korespondence Zdeňka Bláhy a Dalibora Bárty.

Příloha 6

Novinové články významných událostí na ZUŠ Třemošná

Pohár mladičkému houslistovi

V mezinárodní houslové soutěži J. Kociana v Ústí nad Orlicí dosáhl velkého úspěchu žák LŠU v Třemošné Miroslav Novák. V první kategorii (do 10 let), kde soutěžili houslisté ze SSSR, Bulharska, Maďarska, NSR a naši, získal druhé místo za houslistkou ze Sovětského svazu Ungé Kondratáitě. Za vítězskou měl bodovou ztrátu pouze čtyři desetiny.

Na koncertu vítězů, kde hrál M. Novák za doprovodu učitelky J. Stoevové koncert

e-moll od A. Komarovského, byla hra tohoto houslisty veřejně pochválena předsedou poroty doc. V. Snítilem z pražské AMU. M. Novák, který je žákem svého otce, houslového pedagoga M. Nováka, obdržel za své umístění pohár a diplom.

Zúčastnit se Kocianovy houslové soutěže je ctí každého houslisty a vybojovat tam takové umístění je úspěch, který zavazuje.

A. BERÁNKOVÁ,
LŠU Třemošná

Úspěch mladých hudebníků

Na počest 50. výročí založení KSČ byla v tomto školním roce uspořádána celostátní soutěž komorních orchestrů Lidových škol umění. I naše škola se jí zúčastnila. Byl vytvořen smyčcový komorní kvintet, jehož členy jsou J. Ulman, E. Dobrá, J. Boudová, H. Dobrá (housle) a D. Fořtová (klavír), kteří nastudovali zpaměti 3. větu Vivaldiho koncertu h-moll pro čtyři housle a klavír.

S tímto dílem se soubor představil v krajském kole, které bylo uspořádáno v Chebu, získal 1. místo a tím postoupil do ústředního kola, které se konalo v Českých Budějovicích v květnu. V ústředním kole, kterého se zúčastnily nejlepší soubory z Čech a Moravy, získali naši žáci 2. místo. Tento úspěch bude jistě povzbuzením i pro ostatní.

Alena Beránková, učitelka LŠU v Třemošné

Výjimečné houslové talenty vyrůstají v Třemošné

■ MIROSLAV VILD

Třemošná - Ocenění z národních soutěží, často za mezinárodní účasti, dokládají, že právě uzavřený školní rok Základní umělecké školy v Třemošné byl opět úspěšný. Vedle dalších si už tradičně dobře vedli žáci z houslového oddělení Miroslava Nováka.

Nejlepší jeho svěření reprezentovali školu v mnohých významných kláních. V Nové Pace obsadila v zahraniční konkurenci třemošenská Markéta Říhová pěkné čtvrté

místo. Na mezinárodní Kocianově houslové soutěži v Ústí nad Orlicí si zdatně vedli ve svých kategoriích Jan Rada a Michal Sedláček: oba si přivezli čestné uznání prvního stupně. Zvláště potěšily výkony žáků umělecké školy z Třemošné na celostátní houslové soutěži v Liberci. Sedláčkův výborný výkon ocenila porota prvním místem a zvláštní cenou za interpretaci virtuózní skladby, hra Jana Rady byla ohodnocena druhým místem a výkon Říhové třetí příčkou. Teprve devítiletá Marie Sed-

láčková zde obdržela čestné uznání prvního stupně. V soutěži Plzeňské housličky, pořádané krátce poté ve Starém Plzenci, obsadila dokonce stupeň nejvyšší. Třemošenská houslisté tedy v uplynulém školním roce znovu slavili triumf.

Všem soutěžícím, kteří reprezentovali svou školu a město Třemošná, se sluší blahopřát. Hodně úspěchů přejme nyní zvláště Michalu Sedláčkovi a Stanislavu Radovi, kteří byli přijati ke studiu na konzervatoři.

Úspěchy sbírají mladi houslisté ze Základní umělecké školy v Třemošné. Zleva Stanislav Rada, Michal Sedláček, Markéta Říhová, Marie Sedláčková a Jan Rada.
Foto Miroslav Vild

Lidový soubor Úsměváček účinkoval nedávno na Setkání muzikantů v německém Regenu Záci ZUŠ v Třemošné mají rádi hudbu

Pro 265 žáků a 11 učitelů začalo prvního září pravidelné vyučování také v Základní umělecké škole v Třemošné a v jejích pobočkách v Horní Bříze a ve Zruči. Někteří zdatní jedinci ve hře na hudební nástroj, ale i lidový soubor, přerostli svými výkony rámcem zdejší hudební školy.

Setkáváme se s nimi na různých soutěžích a vystoupeních. Někdy sklízí, jedná se především o Úsměváček, potlesk i zahraničního publika. O několik informací jsme požádali ředitele školy pana Miroslava Nováka.

■ ZUŠ Třemošná patří již několik let k tradičním účastníkům různých soutěží. Jistě tomu nebylo jinak ani v uplynulém školním roce.

V loňském školním roce byla Ministerstvem školství ČR vyhlášena soutěž ve hře na dechové nástroje. V oblastním kole získali tři žáci učitelky Marie Vaňkové tři čestná uznání a ve hře na přítnou flétnu obsadili interpreti ze třídy učitelky Jaromíra Tichého druhé místo a dvě bronzové příčky. Velmi dobrých výsledků dosáhli žáci v sólovém zpěvu ze třídy učitelky Jaroslavy Hermánové na pěvecké soutěži "Lidová píseň", která proběhla

JANA NOVÁKOVÁ při soutěžním vystoupení na Kociánově houslové soutěži, na klavír doprovázel Petr Novák - posluchač AMU Praha.

v Rokycanech. Devíti našim dětem patřila přední místa. Ve Starém Plzenci se konala soutěž "Plzeňské housličky", kde žáci ze třídy učitelky Heleny Šandové a mí svěřenci přivezli dvě první místa a dvě třetí místa. K největšímu úspěchu školy patří umístění mé žákyně Jany Novákové na mezinárodní soutěži J. Kociána v Ústí nad Orlicí. V silné konkurenci získala třetí místo, když nejvyšší příčky obsadili pouze zahraniční interpreti. Pokud je řeč

o mé jmenovkyni Janě, chtěl bych ještě podotknout, že účinkovala jako sólistka s Plzeňským rozhlasovým orchestrem. Na šesti výchovných koncertech pro žáky plzeňských škol přednesla Wieniawského Legendu.

■ Pro některé talenty jistě není ZUŠ Třemošná konečnou stanicí.

Studium na konzervatoři se z naší ZUŠ věnuje mnoho žáků. Jedná se o talenty, kteří mnohokrát velmi dobře reprezentovali naši školu na

různých soutěžích, či národních a mezinárodních přehlídkách. Z mé třídy byli letos přijati na konzervatoř tři žáci. J. Nováková studuje konzervatoř v Praze, Štěpán Pichlík v Českých Budějovicích a Milan Brouček v Plzni.

■ Velké popularitě se pod vašim vedením těší lidový soubor Úsměváček.

Soubor opět uskutečnil celou řadu veřejných vystoupení. Naposledy účinkoval na "Setkání muzikantů" v německém městě Regenu. V domácí soutěži po vítězství v oblastním kole obsadil v ústředním kole třetí místo.

■ Co byste řekl závěrem?

Uznání za práci patří samozřejmě všem učitelům školy, neboť na veřejné kulturní činnosti se podílí celý sbor. Patří sem každoročně jedenáct výchovných koncertů pro žáky MŠ a ZŠ, deset veřejných koncertů a řada dalších vystoupení, kterými je obohacován kulturní život nejen v místě působnosti školy. A mé osobní přání? Aby i nadále zůstal zájem o studium na naší škole v oborech housle, klavír, akordeon, dechové nástroje, sólový zpěv. Byl bych rád, kdyby si naši žáci s odstupem času mohli říci, že studium na naší škole patří k tím hezčím vzpomínkám a bylo obohacením jejich dalšího života.

M. VILD

ZUŠ Třemošná sklízí úspěchy Poroty soutěží oceňují učitele i žáky

Žáci Základní umělecké školy v Třemošné dosáhli ve školním roce 1996/97 řadu úspěchů v různých soutěžích.

Ten nejceněnější přivezli bratři Michal a Jakub Sedláčkovi z 39. ročníku Kociánovy mezinárodní houslové soutěže, které se zúčastnili houslisté ze sedmnácti zemí. Oba ve svých kategoriích obsadili krásné druhé místo. Ředitel třemošenské ZUŠ Miroslav Novák byl oceněn jako nejlepší pedagog a učitel téže školy Petr Novák se stal nejlepším korepeticí.

Tim výčet úspěchů mladých muzikantů z Třemošné ovšem nekončí. První místo z ústředního kola ve hře "Pískání pro zdraví" na zobcovou flétnu přivezli do Třemošné Fr. Šmolík pod vedením třídního učitel

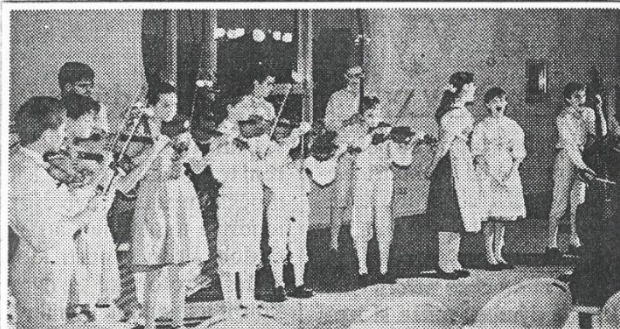
tele Fr. Papeže. Přislíbem do budoucnosti je i postup zákyň Z. Holé, G. Šnebergerové a S. Jančovičové do národní přehlídky v pěvecké soutěži "Lidová píseň", která proběhla ve Velkých Losinách. Za jejich výsledky stojí práce třídní učitelky J. Zamrazilové. Dětský lidový hudební soubor Úsměváček vystupoval ve dnech 26. a 27. června v SRN na mezinárodním folklorním festivalu "Franken in Europa".

Vyjmenované úspěchy jsou dokladem dobré úrovně ZUŠ v Třemošné. Svědomitou práci učitelů ocenila na konci školního roku i ředitelka Školského úřadu Plzeň-sever Hana Králová.

MIROSLAV VILD

BRATŘI Michal a Jakub Sedláčkovi to na housle opravdu umějí, a tak není divu, že si ze soutěží přivážejí do Třemošné nejruznější ocenění. Foto archiv

CHLOUBOU Základní umělecké školy v Třemošné, která v letošním roce slaví 50. výročí své existence, je dětský hudební lidový soubor Úsměváček. Pod vedením ředitele školy Miroslava Nováka si během své čtrnáctileté činnosti získal sympatie nejen v širokém okolí Třemošné, ale i v některých evropských zemích, jak dokládá snímek z jeho vystoupení v německém Regenu. Foto M. VILD

Na Úsměváček muzikanti nezapomínají

Třemošná slavila nové CD i dvacet pět let od založení folklorního souboru v přátelské hudební atmosféře

MICHAELA VONDRÁČKOVÁ

Třemošná!, „V Třemošný louka je plná kvítí, mám já tam holku, musím k ní jít...“ zpíval v sobotu zcela zaplněný kulturní dům v Třemošné-Záluží. Koncert byl připraven k 25. výročí vzniku dětského folklorního souboru Úsměváček z Třemošné a přilákal nejen početné příznivce tohoto souboru, ale i milovníky zapadocesného folkloru vůbec.

Přestože Úsměváček v současné době vlastně již nepracuje, sjelo se ke společné oslavě do Záluží z různých míst na dvě desítky účinkujících – bývalých členů souboru. Většina

nejmladší - tanečníci z mateřské školy a děti z pěveckého sboru Základní umělecké školy Třemošná.

Dětská lidová muzika Úsměváček vznikla v roce 1982 při Lidové škole umění v Třemošné z iniciativy tehdejšího ředitele Miroslava Nováka, pěveckou složku vedla Jaroslava Zamrazilová-Hermanová. Znamý houslový pedagog M. Novák byl také čestným hostem večera a rád přijal i možnost zahrát si se svými bývalými žáky. Jeho hře i vyznání pak vyprodány sál dlouho aplaudoval. Na scéně se však během večera vystřídal i další známé osobnosti z oblasti lidové hudby – např. muzikant, rozhlasový redaktor a zakladatel souboru Úsměv z Horní Břízy Zdeněk Bláha nebo zpěvák Václav Dolejš. Celym večerem se rovněž profi-

naly vzpomínky na působení souboru Úsměváček – a to nejen listováním v kronice souboru, ale také audio i video nahrávkami, které celému koncertu daly další zajímavý rozměr. Velmi působivě byly rozkmitány v devadesátých letech zpívali a hráli tíž interprety, jen o deset až patnáct let starší. Během večera bylo rovněž pokřtěno CD souboru Úsměváček „V Třemošný louka...“, složené z nahrávek natočených v letech 1985–1990 v plzeňském rozhlasu.

Slavnostní koncert vznikl z iniciativy hudebníka Dalibora Barty a současné ředitelky ZUS Třemošná Jarmily Žižkové a jeho režie se ujal Václav Barta. S průběhem, atmosférou koncertu i nadšenými ohlasy mohli být více než spokojení.

Čestným hostem večera k 25. výročí vzniku folklorního souboru Úsměváček v Třemošné byl jeho zakladatel, houslový pedagog a ředitel tehdejší třemošenské lidové školy umění Miroslav Novák. Pěveckou složku vedla Jaroslava Zamrazilová-Hermanová. Foto: Tomáš Mildorf